

**Założenia polityki społeczno-gospodarczej
Wrocławia na 2020 rok**

Wstęp

Procesy urbanizacyjne postępują wyjątkowo szybko, niosąc ze sobą zarówno spektakularne korzyści, jak i poważne zagrożenia, dlatego w kształtowaniu polityki miejskiej kwestią szczególnie istotną jest uwzględnienie wymogów zrównoważonego rozwoju. Służy temu zintegrowane podejście do kształtowania standardów osiedleńczych zgodnie z nową Agendą Miejską ONZ *Globalny Program Rozwoju Miast XXI*, która definiuje zrównoważony rozwój jako „proces mający na celu zaspokojenie aspiracji rozwojowych obecnego pokolenia, w sposób umożliwiający realizację tych samych dążeń następnym pokoleniom”.

W kontekście polityki miejskiej Wrocławia jest to dostęp do zdrowego otoczenia pozbawionego barier, w tym: przyjaznych przestrzeni publicznych, systemu komunikacji zbiorowej umożliwiającej szybkie przemieszczanie się, zabezpieczeń społecznych, szerokiego dostępu do usług, zieleni, miejsc wypoczynku i rekreacji oraz sprawnych instytucji publicznych. To także zapewnienie miejsc pracy i możliwości samorealizacji, działania na rzecz integracji społecznej wyrażającej się wysokim poziomem wspólnotowości oraz poczucie bezpieczeństwa, czyli wszystkie te aspekty, które wskazują na inteligentny, zrównoważony oraz sprzyjający włączeniu społecznemu rozwój.

W *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na 2020 rok* zachowano spójność z dokumentami sporządzonymi na lata 2018 i 2019 i utrzymano strategiczne przedsięwzięcia w ramach **czterech obszarów priorytetowych** obejmujących:

I. Zielony Wrocław

II. Mobilność wrocławian

III. Rozwój partycypacji, budowa kapitału społecznego i poprawa jakości życia

IV. Edukacja, innowacja, gospodarka

Jest to wizja spójna z programem wyborczym obecnego Prezydenta Wrocławia, który po wyborach samorządowych objął urząd w 2018 r. Równocześnie nawiązuje do dokumentu *Strategia Wrocław 2030*.

Żyjemy w czasach, w których doceniamy wagę środowiska naturalnego. Wrocław, dzięki swojej wielkości i położeniu nad Odrą, ma pod tym względem uprzywilejowaną pozycję. Właściwe wykorzystanie przyrodniczych wolnych przestrzeni miasta, jego parków i lasów oraz szczególnie rozbudowanej sieci rzecznej może dać nam kolejny impuls rozwojowy. Dlatego **Zielony Wrocław** to jeden z ważniejszych priorytetów polityki miejskiej na najbliższe lata, wymagający szybkich i długotrwałych interwencji m.in. w poprawę jakości powietrza, zapewnienie swobodnego i równego dostępu do terenów zielonych, możliwość aktywnego wypoczynku i rekreacji itp. Docelowo zielona infrastruktura będzie stanowić strategicznie zaplanowaną sieć przyrodniczą, zaprojektowaną i zarządzaną w sposób mający zapewnić szeroką gamę usług ekosystemowych, będących podstawą wysokiej jakości życia i dobrobytu mieszkańców miasta. Działania skierowane będą na tworzenie na terenach osiedli parków i zieleńców oraz, w miarę możliwości, nasycanie zielenią różnych punktów miasta.

Ważnym aspektem zrównoważonego rozwoju jest szeroko pojęta mobilność. W związku z tym **Mobilność wrocławian** to kolejny priorytet polityki miejskiej, wyrażający się przede wszystkim w dążeniu do stworzenia wydajnego i dobrze zorganizowanego transportu zbiorowego, dążeniu do podnoszenia ogólnego bezpieczeństwa na drogach, zaspokajania potrzeb niepełnosprawnych poprzez niwelowanie barier architektonicznych, a także tworzenia przyjaznych rowerzystom i pieszym przestrzeni publicznych. Nadzędnym celem jest budowa we Wrocławiu zrównoważonego systemu transportu miejskiego godzącego różne środki komunikacji.

Wrocław należy odpowiedzialnie rozwijać, na miarę potrzeb, możliwości i cywilizacyjnych wyzwań, aby w każdej najmniejszej części był przestrzenią przyjazną dla ludzi. Podjęte działania będą sprzyjać organizacji przestrzeni wolnej od barier i dostępnej dla rodziców z dziećmi, seniorów oraz z modelowymi rozwiązaniami dla osób z niepełnosprawnościami.

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój społeczno-gospodarczy miasta jest kapitał społeczny. Kapitał społeczny odnosi się tu do takich cech organizacji społeczeństwa, jak zaufanie, normy i powiązania, które mogą zwiększyć sprawność społeczeństwa ułatwiając skoordynowane działania. Kapitał społeczny budowany jest w długim okresie i ma charakter dobra społecznego, dlatego szczególną uwagę należy zwrócić na postawy i kompetencje społeczne mieszkańców. Deficyt kompetencji społecznych, bierność, brak inicjatywy i postaw przedsiębiorczych znacząco obniża jego potencjał. Należy dążyć do dobrze rozwiniętego społeczeństwa obywatelskiego. Wszystko co sprzyja jego budowaniu, w tym **rozwój partycypacji i poprawa jakości życia** jest trzecim, długofalowym priorytetem władz miasta. Należy w dalszym ciągu dążyć do podniesienia frekwencji wyborczej, aktywności obywatelskiej, partycypacji społecznej i umiejętnie wykorzystać obywatelską energię. W związku z tym Wrocław będzie wspierać wszystkie inicjatywy społeczne wzmacniające lokalną i międzypokoleniową więź, solidarność oraz poprawiające jakość życia w całym mieście. Organizacje społeczne, stowarzyszenia, ruchy miejskie, samorządy gospodarcze i inicjatywy mieszkańców będą rzeczywistym partnerem władz i administracji miejskiej przy podejmowaniu decyzji. Rady osiedli, miejsca spotkań NGO-sów, seniorów, organizacji konsumenckich, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, młodzieży będą przestrzeniami stałej wymiany informacji, opinii i konsultacji.

Wzmacnianie aktywności obywatelskiej często wiąże się koniecznością propagowania edukacji pozaformalnej. Nauka dzieci i młodzieży potrzeby dbania o jakość otoczenia, podejmowania mądrych wyborów odnośnie kształtowania otaczającego ich środowiska to inwestycja, która w przyszłości zaowocuje aktywnymi, zainspirowanymi do działania, odważnymi i przedsiębiorczymi mieszkańcami, którzy będą siłą rozwojową nowoczesnego Wrocławia. W tym celu należy tworzyć liczne przyjazne przestrzenie publiczne, szczególnie te o charakterze lokalnym, w których tworzy się tożsamość i więzi społeczne. Działania dotyczą również budowy i wzmacniania międzypokoleniowej więzi, solidarności i wielokulturowości, a także przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu, przemocy domowej, zwłaszcza wobec kobiet, dzieci i seniorów, oraz nietolerancji i dyskryminacji.

Wszystko to sprzyja mobilizacji mieszkańców dla wspólnego dobra, szczególnie w ramach osiedla. Budżet obywatelski (WBO) uczy zatem samorządności w działaniu i przekonuje w codziennych doświadczeniach, że ma się wpływ na losy swojej wspólnoty.

Czwartym priorytetem w polityce miejskiej, nierozzerwalnie związanym z pozostałymi, jest **edukacja, innowacja, gospodarka**. Edukacja ma dla wrocławianek i wrocławian wyjątkowe

znaczenie. Trzeba ją chronić, pielęgnować i nade wszystko stale w nią inwestować. Miejska polityka edukacyjna i kulturalna będzie nastawiona na ułatwianie codziennego życia, zwłaszcza pracującym i wychowującym dzieci rodzicom. We Wrocławiu zarówno mieszkańcy, jak i twórcy będą czuli, że nadal mieszkają w europejskiej stolicy kultury. Kultura będzie stale obecna i dostępna na osiedlach, dzięki Centrom Aktywności Lokalnej, domom kultury oraz inicjatywom samych mieszkańców, w szkołach i placówkach pozaszkolnych, w formie szerokiej oferty edukacji kulturalnej.

Przemysł kreatywny stale się powiększa i jest jednym z ważniejszych kanałów promocji i przyciągania kreatywnych twórców i menedżerów. Władzom miasta zależy na tym, aby jego znaczenie rosło, dlatego w dalszym ciągu będzie wspierany rozwój stref gospodarczych i inkubatorów przedsiębiorczości, zbrojenie terenów pod aktywności gospodarcze, tworzenie start-upów, parków technologicznych i klastrów. Miasto, oraz powiązane z nim instytucje, prowadzi działania, nakierowane na integrację wrocławskiego środowiska startupowego, celem stworzenia aktywnego i innowacyjnego ekosystemu miejskiego. Wrocław od wielu lat dąży do tego, aby być miastem smart. Zgodnie z przyjętą przez miasto definicją, miasto można uznać za smart kiedy inwestycje w kapitał ludzki i społeczny, wspomagane rozwojem nowoczesnej infrastruktury, prowadzą do zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz wysokiej jakości życia. **Jeżeli porównamy filary smart z czterema obszarami priorytetowymi**, czyli: *Zielony Wrocław, Mobilność wrocławian, Rozwój partycypacji, budowa kapitału społecznego i poprawa jakości życia, Edukacja, innowacja, gospodarka*, rozwój to widać, że filozofia Smart City Wrocław wpisuje się w obszary priorytetowe.

Wrocław jest miastem atrakcyjnym inwestycyjnie. Najwyższą ocenę uzyskują takie czynniki jak: aktywność wobec inwestorów, dostępność transportowa, infrastruktura gospodarcza, infrastruktura społeczna. O jego sile świadczy między innymi: duża liczba studentów, wysoka dostępność transportowa, bardzo wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, znaczne możliwości inwestowania na terenach Specjalnych Stref Ekonomicznych, wysoka siła nabywcza przedsiębiorstw, rozwinięta infrastruktura społeczna oraz ponadprzeciętna wydajność pracy i korzystna struktura gospodarki.

Szczególne miejsce należy się również dziedzictwu kulturowemu tysiącletniego Wrocławia, które tworzy swoiste genius loci zarówno dla mieszkańców, jak i przyjezdnych. Przy formułowaniu priorytetów oraz przedsięwzięć o charakterze strategicznym, stanowiących treść *Założeń polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na 2020 r.*, uwzględniono jak w latach poprzednich, działania związane z dbałością o środowisko kulturowe i dziedzictwo Wrocławia. Zadania związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami Gminy Wrocław znalazły swoje miejsce w obrębie wszystkich trzech obszarów priorytetowych, wyznaczonych w tym dokumencie.

Bogate życie kulturalne czyni miasto atrakcyjnym, integruje mieszkańców i przyciąga przybyszów. Dlatego kultura to jedna z najlepszych inwestycji w zrównoważony rozwój miasta, stąd w Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na 2020 r. kultura zajmuje istotne miejsce, zarówno w priorytecie trzecim, jak i czwartym.

Wszystkie cztery priorytety wyznaczone w *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej również na 2020 r.* są równoważne i ściśle ze sobą powiązane. Realizacja zadań w ramach jednego priorytetu wpływa pozytywnie na realizację pozostałych. **Dokument ten jest spójny ze Strategią Wrocław 2030.**

STRUKTURA DOKUMENTU

Dokument sporządzony na rok 2020 oparty jest na czterech priorytetach. Na schemacie, który ilustruje budowę dokumentu (poniżej), priorytety umieszczono w kolumnach. Strukturę poziomą utworzyły obszary tematyczne, według których podzielone zostały przedsięwzięcia w każdym z priorytetów. Liczby zawarte w tabeli oznaczają ilość zadań w ramach obszarów i priorytetów. W kolejnych rozdziałach dokumentu zamieszczono szczegółowy wykaz zadań. Każdemu priorytetowi poświęcono osobną część, poprzedzoną krótkim wprowadzeniem.

Wykaz przedsięwzięć za lata 2019 i 2020 wg priorytetów i obszarów

OBSZAR	Nazwa obszaru	Priorytet I Zielony Wrocław		Priorytet II Mobilność wrocławian		Priorytet III Rozwój partycypacji, budowa kapitału społecznego i poprawa jakości życia		Priorytet IV Edukacja, innowacja, gospodarka		RAZEM	
		2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
1.	Transport i łączność	-	-	24	19	4	4	-	-	28	23
2.	Gospodarka mieszkaniowa	-	-	-	-	10	7	-	-	10	7
3.	Działalność usługowa	-	-	-	-	7	8	3	5	10	13
4.	Administracja publiczna i promocja	-	-	-	-	21	28	15	5	36	33
5.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1
6; 7	Oświata i wychowanie; szkolnictwo wyższe	-	-	-	-	2	2	13	16	15	18
8.	Ochrona zdrowia	-	-	-	-	13	11	-	-	13	11
9; 10	Pomoc społeczna; rodzina	-	-	-	-	20	20	-	-	20	20
11.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	16	14	-	-	3	3	-	-	19	17
12.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	-	-	-	9	9	-	-	9	9
13.	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty	4	2	-	-	-	-	-	-	4	2
14.	Kultura fizyczna	-	-	-	-	3	4	1	-	4	4
RAZEM		20	16	24	19	93	97	32	26	169	158

Zieleń jest naszym sprzymierzeńcem w przystosowaniu do zmian klimatu i łagodzeniu ich skutków.

Zieleń oczyszcza powietrze, łagodzi mikroklimat, poprawia warunki życia mieszkańców. Jest szczególnie ważna w środowisku miejskim, w którym żyje ponad 60% ludności Polski.

Zieleń może zarówno wytwarzać granice, wydzielać przestrzennie jednostki miasta, jak i je scalać. Daje możliwość połączenia różnych obszarów miejskich i stworzenia atrakcyjnych miejsc do życia i pracy. Jej walory stanowią wartość bezpośrednio lub pośrednio oddziałującą na życie mieszkańców miast.

Tereny zielone są bardzo potrzebne mieszkańcom miast, którzy niewątpliwie cenią sobie wygodę życia w zurbanizowanej przestrzeni, ale nie chcą też przebywać stale w betonowej dżungli. Włodarze miast, a coraz częściej i sami mieszkańcy, mają tego świadomość i podejmują inicjatywy w celu „zazielenienia” miasta. Wyrazem tego jest większa dbałość o istniejące już tereny zielone i odnowa ich szaty roślinnej, oraz projekty nowych i przekształcanie istniejących już terenów publicznych.

Przyroda często może zagwarantować tańsze i bardziej trwałe rozwiązania w zakresie łagodzenia skutków zmian klimatu. Tereny zieleni nawilżają powietrze i obniżają temperaturę panującą w miastach, co odczuwalne jest zwłaszcza w miesiącach letnich. Zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej, polegające na zachowaniu lub powiększaniu powierzchni terenów zieleni (m.in. trawników, skwerów, zieleńców, zieleni przyulicznej) jest ważnym działaniem dla utrzymania wody w mieście. Roślinność jest biologicznym zbiornikiem wody, a woda jest niezbędna do utrzymania zieleni miejskiej.

W *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na 2020 r.* znajdziemy zadanie o nazwie *Szare na Zielone*, którego realizacja ma na celu przekształcanie terenów zewnętrznych szkół i przedszkoli w obszary mikro-zieleni przyjaznej dla uczniów, wpływających na poprawę jakości powietrza, chroniących przed hałasem. Realizacja tego przedsięwzięcia ma także znaczenie dla zachowania bioróżnorodności na terenie miasta. Pełni funkcję edukacyjną, uświadawiając uczniów, pracowników szkół i rodziców na temat roli zieleni w zrównoważonym rozwoju miasta.

Jednym z głównych wyznaczników jakości życia w mieście jest stan środowiska. Czysta woda, czyste powietrze oraz dostęp do terenów zieleni to jedne z bardziej pożądaných miejskich zasobów. W ostatnich latach towarzyszy nam wizja Wrocławia jako miasta zielonego, rozwijającego się w sposób trwały i zrównoważony, zapewniającego właściwą jakość życia jak największej liczbie mieszkańców, miasta, w którym zieleń, przyroda pełnią istotną rolę w strukturze przestrzennej.

Wrocław jest miastem o wyjątkowej różnorodności krajobrazów, począwszy od rzek: małych, średnich i dużych – każdej o odmiennym charakterze i „osobowości”, poprzez chociażby ogrody przydomowe i działkowe, a na parkach i lasach kończąc. To bogactwo form przyrody stanowi niezaprzeczalny walor miasta. Dlatego działania władz miasta skupiają się na ochronie oraz na stworzeniu możliwości prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego.

W *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na 2020 r.* zaplanowano działania na rzecz rewitalizacji i zwiększania powierzchni terenów zieleni, wprowadzania nowych

sposobów użytkowania zieleni na obszarach zabudowanych, jak np. zielone ściany, dachy, parki kieszonkowe, ogrody deszczowe i wertykalne. W 2020 r. przewidziano do realizacji nowatorski projekt, którego celem będzie wypracowanie strategii rozwoju terenów zieleni dla każdego osiedla indywidualnie. Projekt ten ma charakter społeczny, zakłada udział mieszkańców i Rad Osiedli na każdym etapie tworzenia dokumentu – razem dla zieleni. W ramach projektu mieszkańcy „pokażą”, co warto wiedzieć o osiedlu i jego zieleni, co jest ważne dla osiedla, jak ma w przyszłości wyglądać zielenią na osiedlu, jakie powinny być priorytety w rozwoju zieleni na osiedlu. Efektem projektu będzie 48 mini strategii rozwoju zieleni, zgodnej z oczekiwaniami mieszkańców

Jakość powietrza to dzisiaj jeden z palących problemów cywilizacyjnych, a zabiegi o jego poprawę stanowią istotne wyzwanie dla rządów i społeczeństw na całym świecie, także władz Wrocławia. Stan powietrza wpływa w dużym stopniu na nasze zdrowie. Przede wszystkim smog upośledza funkcje obronne dróg oddechowych, sprzyjając pojawianiu się różnych infekcji, pogorszeniu u astmatyków i alergików, obciąża serce. Wpływa tak naprawdę na całe nasze ciało i samopoczucie. Ogromnym wyzwaniem dla władz Wrocławia jest ochrona klimatu miasta. Odnawialne źródła energii, efektywność energetyczna, zmiany klimatyczne itd. to tematy zyskujące na znaczeniu w debacie publicznej. Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom w *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na 2020 r.* znalazły się przedsięwzięcia, które pozwolą miastu prowadzić prawidłową politykę adaptacyjną i skuteczniej zarządzać działaniami na rzecz ochrony klimatu. W dokumencie znajdziemy również: opracowanie *Wrocławskiego programu antysmogowego* i *Mapy akustycznej Wrocławia* oraz aktualizację *Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia*, a także wrocławski model wsparcia mieszkańców w zakresie doradztwa energetycznego. Będą to działania bezpośrednie (działalność stacjonarnego punktu konsultacyjnego) oraz pośrednie oparte na spotkaniach z mieszkańcami, wspólnotami mieszkaniowymi i administratorami budynków w tematyce wsparcia działań poprawiających efektywność energetyczną i poprawę jakości powietrza.

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet I - ZIELONY WROCŁAW	
OBSZAR 11 - GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości powietrza • Dostępność terenów zielonych i ochrona lasów 	
1.	<p>Program dotacji do wymiany lokalnych węglowych źródeł ciepła na proekologiczne – Kontynuacja Programu Kawka – realizacja dalszego wsparcia finansowego dla ograniczania niskiej emisji</p> <p>Głównym założeniem prowadzonego programu jest dotowanie inwestycji polegających na likwidacji źródeł ciepła opalanych węglem i zastępowaniu ich ogrzewaniem gazowym, elektrycznym, lekkim olejem opałowym, pompą ciepła lub podłączeniem do sieci ciepłowniczej. Program skierowany będzie do właścicieli oraz najemców lokali mieszkalnych położonych na terenie Wrocławia. Planowane jest także dalsze wsparcie finansowe dla ograniczania niskiej emisji, w tym wymiany źródeł ogrzewania na niskoemisyjne, ekologiczne w ramach dostępnych i możliwych do wdrożenia programów finansowych</p>
2.	<p>Kontynuacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Wrocławia</p> <p>Demontaż wyrobów azbestowych użytkowanych w obiektach zlokalizowanych na terenie Wrocławia oraz transport i unieszkodliwienie wytworzonych odpadów azbestowych. Program usuwania azbestu jest istotnym w zakresie ochrony powietrza w związku z emisją włókien azbestowych</p>
3.	<p>Opracowanie Mapy akustycznej Wrocławia oraz aktualizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia</p> <p>Mapa akustyczna sporządzana dla obszaru zawartego w granicach administracyjnych Wrocławia obrazuje zanieczyszczenie środowiska hałasem. Na jej podstawie aktualizowany jest Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia, który identyfikuje obszary zagrożone hałasem, dokonuje oceny stanu akustycznego środowiska, oraz ustala harmonogram działań naprawczych w perspektywie wieloletniej</p>
4.	<p>Wrocławski program antysmogowy</p> <p>Głównym założeniem programu jest opracowanie i koordynacja działań podejmowanych przez miasto na rzecz poprawy jakości powietrza zarówno w zakresie ograniczenia emisji ze źródeł powierzchniowych (wymiana źródeł ciepła na ekologiczne) jak i działań naprawczych mających wpływ na ograniczenie emisji ze źródeł liniowych, w szczególności dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg, czyszczenia ulic na mokro, wymiany taboru autobusowego na ekologiczny oraz zakup nowoczesnych tramwajów</p>
5.	<p>Doradztwo energetyczne</p> <p>Wrocławski model wsparcia mieszkańców w zakresie doradztwa energetycznego w formie działań bezpośrednich – działalność stacjonarnego punktu konsultacyjnego oraz pośrednich opartych na spotkaniach z mieszkańcami, wspólnotami mieszkaniowymi i administratorami budynków w tematyce wsparcia działań poprawiających efektywność energetyczną i poprawę jakości powietrza</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet I - ZIELONY WROCŁAW	
6.	<p>Ograniczenie niezorganizowanej emisji pyłu z inwestycji i przedsięwzięć budowlanych, remontowych, usługowych</p> <p>Obniżenie emisji pyłu pochodzącego z inwestycji budowlanych poprzez: kontrole czystości kół i czystości ulic przy wyjazdach z placów budów, kontrole zabezpieczeń przeciwko pyleniu i roznoszeniu odpadów (np. styropianu) z terenów inwestycji budowlanych oraz w trakcie transportu materiałów sypkich</p>
7.	<p>Ograniczenie pierwotnej i wtórnej emisji zanieczyszczeń w zakresie pyłów z powierzchni ciągów komunikacyjnych</p> <p>Obniżenie niskiej emisji i jej skutków głównie w okresie letnim, poprzez czyszczenie powierzchni ulic oraz zwiększenie częstotliwości czyszczenia ulic na mokro. Modernizacja i remont dróg w celu likwidacji nawierzchni nieutwardzonych, gruntowych oraz zapewnienie płynności i jednostajności jazdy poruszających się drogami pojazdów</p>
8.	<p>Ochrona, wzbogacanie i kształtowanie systemu zieleni Wrocławia</p> <p>Zadanie obejmuje działania na rzecz zwiększenia powierzchni terenów zielonych, na obszarach zabudowanych. Ma również na celu rozwój zielonej infrastruktury w mieście np. zielone ściany, zielone dachy, ogrody wertykalne, parki kieszonkowe i inne formy mikrozieleni. Opracowanie i realizacja planów nasadzeń zieleni, w tym także nasadzeń drzew wzdłuż ulic. Budowa bazy terenów do nasadzeń zieleni. Rozbudowa bazy danych o zieleni w mieście w ramach SIP</p>
9.	<p>Szare na Zielone</p> <p>Zadanie ma na celu przekształcanie terenów zewnętrznych szkół i przedszkoli w obszary mikro-zieleni przyjaznej dla uczniów z zachowaniem funkcji poprawy jakości powietrza, zwiększania odporności na zmiany klimatu, ochrony przed hałasem, zachowania bioróżnorodności wraz z towarzyszącym zadaniem edukacyjnym dla uczniów, pracowników i rodziców na temat roli zieleni w zrównoważonym rozwoju miasta. Wpisuje się w działania w ramach Smart City Wrocław</p>
10.	<p>Opracowanie strategii rozwoju terenów zieleni dla obszarów wrocławskich osiedli</p> <p>Nowatorski projekt, którego celem będzie wypracowanie strategii rozwoju terenów zieleni dla każdego osiedla indywidualnie. Projekt ma charakter społeczny, zakłada udział mieszkańców i Rad Osiedli na każdym etapie tworzenia dokumentu – razem dla zieleni. W ramach projektu mieszkańcy „pokażą” nam co warto wiedzieć o osiedlu i jego zieleni; Co jest ważne dla osiedla; Jak ma w przyszłości wyglądać zieleń na osiedlu; Jakie powinny być priorytety w rozwoju zieleni na osiedlu. Efektem projektu będzie 48 mini strategii rozwoju zieleni, zgodnej z oczekiwaniami mieszkańców</p>
11.	<p>Monitoring wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej</p> <p>Działanie obejmuje coroczną inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych, monitoring harmonogramu rzeczowo-finansowego zadań poprzez ocenę stopnia ich realizacji i ewentualną ich aktualizację</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet I - ZIELONY WROCŁAW	
12.	<p>Kalendarz edukacyjny</p> <p>W kalendarzu znajduje się wiele pozycji istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, jak np. Dzień Ziemi, Dzień Wody, Tydzień Zrównoważonego Rozwoju, Tydzień Zrównoważonej Mobilności; wokół tych dat zorganizowana zostanie kampania działań edukacyjnych skierowana do różnych grup społecznych i obejmująca poszczególne aspekty – m.in. oszczędzanie energii i wody, jakość powietrza, bioróżnorodność, mobilność, zieleń, zmiany klimatu, gospodarka obiegowa, itp.</p>
13.	<p>Realizacja Programu zagospodarowania zieleni miejskiej</p> <p>Zadanie przewiduje opracowanie dokumentacji projektowych oraz realizację robót budowlanych w zakresie zagospodarowania zieleni. Zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. Wolbromskiej, Hallera i Raławickiej, ul. Bernardyńskiej – przekształcenie parkingu w teren zieleni. Opracowanie dokumentacji projektowej oraz realizacja inwestycji obejmująca wykonanie placu wystawowego np. dla Muzeum Architektury, miejsca wypoczynku, budowę oświetlenia, montaż elementów małej architektury, nasadzenia zieleni drzewa, krzewy, rabaty bylinowe</p>
14.	<p>Zagospodarowanie terenów zieleni - realizacja zadań z Budżetu Obywatelskiego (WBO) 2017 oraz 2018</p> <p>Zagospodarowanie terenu: przy ulicy Maślickiej (budowa ciągu pieszego przy stawie, oświetlenie terenu), Park Wojszycki (budowa ciągów pieszych, placów zabaw, miejsc wypoczynku, oświetlenie terenu, montaż elementów małej architektury, zieleń), Park Karłowice (edukacyjna instalacja z piaskiem i wodą, siłownia na wolnym powietrzu), Zielona Lipa (ulice, mini park przy pętli), Park Widawski (nasadzenia drzew, I etap zagospodarowania parku), Kwiaty na rondzie i ulicy Powstańców - ogród miejski w centrum miasta, Mokrzański plac zabaw - etap II, Zielone Płuca Popowic (zagospodarowanie Polany Popowickiej), psi wybieg na Szczepinie przy ul. Środkowej, Skwer dla seniora i juniora (rewitalizacja części Skweru Ludzi ze znakiem "P"), Park Leonarda da Vinci na Gądowie Małym, Górka Pafawag (budowa ciągu pieszego, Więcej ruchu na niskich łąkach (budowa siłowni zewnętrznej i placu zabaw), Słoneczny Park na Ołtaszynie - etap III, Złotnicki Gródek dla dzieci - etap II, Park Jedności 2, Powiększmy Park Kleciński, Zieleń to życie (parki kieszonkowe, nasadzenia i zielone zakątki w całym mieście), Zielone Wojszyce (rewitalizacja skweru przy ul. Kosmicznej, Chlebowej i Spokojnej), Park Kolumba, Park Rekreacyjny Mikołowska Strachocin-Swojczyce-Wojnów - etap nr I, Drzewa dla Wrocławia (nasadzenia na terenach zabytkowych i w śródmieściu), uporządkowanie terenu wokół Jeziora Pawłowickiego</p>
OBSZAR 13 - OGRODY BOTANICZNE I ZOOLOGICZNE ORAZ NATURALNE OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONEJ PRZYRODY	
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój i ochrona rezerwatów pomników przyrody 	
15.	<p>Tworzenie nowych form przyrody na podstawie uwarunkowań merytorycznych formalno-prawnych, finansowych i własnościowych</p> <p>Działanie obejmuje wzbogacanie terenu miasta w formy ochrony, na podstawie spełnionych warunków oraz ujmowanie ich w ustawowy system ochrony</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet I - ZIELONY WROCLAW	
16.	<p>Nadzór nad istniejącymi formami ochrony przyrody - użytkami ekologicznymi, zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi, pomnikami przyrody</p> <p>Zadanie realizowane w ramach nadzoru nad formami ochrony przyrody. Monitorowanie stanu zachowania elementów przyrody dla utrzymania ich we właściwym stanie, spełniającym warunki uznania za formy ochrony</p>

Mobilność to zdolność do zmiany miejsca w momencie, kiedy tego potrzebujemy.

Zrównoważona mobilność oznacza funkcjonowanie systemu transportu w harmonii z otoczeniem – środowiskiem naturalnym i społecznym. To jednocześnie danie mieszkańcom alternatywy wyboru między różnymi środkami transportu, w szczególności pomiędzy środkami transportu niesamochodowego.

Jednym z istotnych mierników jakości życia w mieście jest sprawność przemieszczania się oraz jakość powiązań miasta z zewnętrznym systemem transportowym. Uciążliwości społeczne i ekologiczne spowodowane przez transport samochodowy są najbardziej dotkliwymi czynnikami obniżającymi jakość środowiska miejskiego. Rosnące zatłoczenie ulic negatywnie wpływa na warunki ruchu transportu zbiorowego, środowisko, a tym samym na jakość życia mieszkańców.

Szczególne znaczenia nabiera przyjęcie skutecznych metod rozwiązywania problemów transportowych i przeciwdziałania ich negatywnym tendencjom. Jest to możliwe poprzez kompleksowe i konsekwentne działania skierowane na rozwój zrównoważonego transportu. Równie istotne jest także aktywne kształtowanie mobilności w mieście, w tym zachowań komunikacyjnych mieszkańców i klientów miasta, które zapewni zaspokojenie potrzeby przemieszczania przy minimalizacji negatywnego oddziaływania ekonomicznego, ekologicznego i społecznego samego transportu.

Kształtowanie zrównoważonej mobilności wymaga przede wszystkim priorytetu dla rozwoju transportu niesamochodowego. Wrocław ma dobrą bazę pod kontynuowanie rozpoczętego już procesu zachęcania mieszkańców i użytkowników miasta do poruszania się po mieście środkami transportu innymi niż własne auta, czyli tym samym do kształtowania zrównoważonej mobilności w mieście. Powołanie Oficerów Pieszego i Rowerowego, którzy poprzez swoją działalność koordynują projekty związane z ruchem pieszym i rowerowym, czy samo przyjęcie *Wrocławskiej Polityki Mobilności* oraz *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Wrocławia*, a także pozostałe podejmowane działania, takie jak: współpraca z organizacjami rowerowymi czy projekty piesze i rowerowe zgłaszane do Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego, świadczą o konsekwentnej realizacji przyjętego kierunku oraz o jednoczesnej potrzebie i chęci mieszkańców do wpływania i współtworzenia miasta z przyjaznym transportem.

Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na 2020 r. są kluczowym dokumentem kierunkowym odnoszącym się do działań władz miasta związanych z mobilnością, sposobami korzystnego jej kształtowania oraz rozwiązywania problemów transportowych. Jest elementem strategii rozwojowej miasta (*Strategia Wrocław 2030*), mającej na celu zapewnienie wysokiej jakości życia jej mieszkańcom. Znajdziemy w nim przedsięwzięcia dotyczące spójnej sieci transportu zbiorowego, wzbogaconej o transport rowerowy i przestrzenie publiczne dla ruchu pieszego i uzupełnionej o dobrze funkcjonujący system dróg.

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet II - MOBILNOŚĆ WROCŁAWIAN	
OBSZAR 1 – TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój transportu zbiorowego • Budowa kluczowych połączeń drogowych • Wzmożenie ruchu rowerowego i pieszego • Polityka parkingowa 	
17.	Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji we Wrocławiu – Etap III A Projekt zakłada budowę trasy tramwajowej wzdłuż ul. Popowickiej, Starogroblowej, Długiej (od ul. Milenijnej do ul. Jagiełły - 3,8 km) wraz z przebudową wiaduktu nad ul. Długą oraz budową zintegrowanego węzła tramwajowo-kolejowego Wrocław-Popowice
18.	Budowa wydzielonej trasy tramwajowo-autobusowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia Projekt zakłada uruchomienie wydzielonego korytarza tramwajowo-autobusowego (ok. 6 km), z którego będą mogły korzystać zarówno nowe linie tramwajowe, jak i linie autobusowe obsługujące Nowy Dwór i okoliczne osiedla
19.	Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji we Wrocławiu – Etap IV Projekt zakłada budowę dwóch nowych tras tramwajowych – na Ołtaszyn i na Swojczyce, wynikających z Wrocławskiego Programu Tramwajowego. Zakłada się kontynuację prac przygotowawczych i projektowych do obu zadań
20.	Wrocławski Program Tramwajowy Projekt zakłada zakup nowego przyjaznego dla osób o ograniczonej sprawności taboru przez MPK, w tym niezbędnego dla uruchomienia nowych tras. MPK złożyło wnioski o dofinansowanie z funduszy UE. Pojazdy MPK należy dostosować do potrzeb osób o mniejszej sprawności, np. seniorów czy rodziców z wózkami. Więcej niskiej podłogi w tramwajach to także szybsza wymiana pasażerów na przystankach
21.	Nowy tabor dla Wrocławia Projekt zakłada zakup nowego przyjaznego dla osób o ograniczonej sprawności taboru przez MPK, w tym niezbędnego dla uruchomienia nowych tras. MPK złożyło wnioski o dofinansowanie z funduszy UE
22.	Nowa zajezdnia tramwajowa Projekt zakłada przygotowanie do inwestycji polegającej na budowie nowej zajezdni tramwajowej w zachodniej części miasta. Przewiduje się, że projekt wybrany w drodze konkursu architektonicznego pozwoli na prowadzenie kolejnych działań przygotowujących do realizacji
23.	Rozbudowa Systemu Zarządzania Ruchem we Wrocławiu, w tym o nowe sygnalizacje świetlne, wyświetlacze pomocnicze ITS oraz aplikację mobilną Zakres projektu obejmuje m.in. instalację i podłączenie urządzeń do wyświetlania informacji pomocniczych ITS, rozbudowę systemu zarządzania ruchem o nowe funkcje informatyczne wraz z uruchomieniem wyświetlaczy ITS, rozbudowę narzędzi informatycznych. Zastosowanie tych rozwiązań podwyższy standard i warunki przejazdu komunikacją zbiorową

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet II - MOBILNOŚĆ WROCŁAWIAN	
24.	Budowa Alei Wielkiej Wyspy
	Aleja Wielkiej Wyspy połączy ul. Krakowską z ul. Mickiewicza. Będzie miała 3,8 km długości i po jednym pasie w każdym kierunku. Nowa ulica ukształtowana będzie jako nowy łącznik krajobrazowy i rekreacyjny dla mieszkańców z miejscami widokowymi pozwalającym na podziwianie uroków doliny rzek oraz lasy
25.	Budowa Osi Zachodniej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 94
	Projekt obejmuje budowę Alei Stabłowickiej od Osi Inkubacji do ul. Kosmonautów oraz przebudowę ul. Kosmonautów (od ul. Fieldorfa do Nowych Żernik) wraz z niezbędnymi obiektami inżynierskimi. Łącznie w wyniku realizacji wskazanego zakresu powstanie 3,9 km dróg
26.	Przebudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 342 (ulica Obornicka, Pęgowska, Zajączkowska, Pełczyńska)
	W ramach zadania przewiduje się: przebudowę ul. Zajączkowskiej na całej długości, przebudowę ul. Pęgowskiej (na odc. od ul. Zajączkowskiej do ul. Zarzecze), przebudowę ul. Pełczyńskiej (na odc. od ul. Kominiarskiej do Obwodnicy Śródmiejskiej), przebudowę ul. Obornickiej (od ul. Bezpiecznej do ul. Bałtyckiej) w ciągu drogi wojewódzkiej nr 342. Łącznie w wyniku realizacji wskazanego zakresu przebudowanych zostanie 5,7 km dróg
27.	Realizacja programu inicjatyw lokalnych
	Zadania realizowane z partycypacją finansową mieszkańców, dotyczące opracowania dokumentacji projektowej budowy, bądź przebudowy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą i oświetleniem. Na rok 2020 planowane są do realizacji m.in. ulice: Steinhausa, Zarembowicza, Marii Wittek
28.	Rozbudowa ulicy Osobowickiej (od Obwodnicy Śródmiejskiej Wrocławia do ulicy Lipskiej)
	Zadanie obejmuje: przebudowę układu drogowego na odcinku ok. 1,3 km wraz z remontem istniejących chodników i nawierzchni jezdni, z budową drogi rowerowej, miejsc postojowych oraz nowego oświetlenia, remontem pętli tramwajowej
29.	Realizacja Programu Rowerowego
	W ramach zadania realizowane są nowe trasy rowerowe na terenie miasta oraz infrastruktura towarzysząca. Zakres zadania obejmuje m.in. budowę parkingów rowerowych (Bike & Ride przy pętli Leśnica), budowę nowych ciągów tras i ścieżek rowerowych doskonalących ciągłość i spójność systemu (Karkonoska, Na Grobli – Walońska - plac Wróblewskiego, Wyszyńskiego, Solskiego, Swobodna, Dworcowa – Podwałe Krasieńskiego, Piłsudskiego)
30.	Parkingi rowerowe w miejscu zamieszkania
	Przewiduje się kontynuację rozpoczętego w 2019 r. projektu wyposażania wnętrz mieszkaniowych w bezpieczne parkingi dla rowerów w formie zamykanej, udostępnianej w formule dzierżawy

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet II - MOBILNOŚĆ WROCŁAWIAN	
31.	<p>Stworzenie zielonych korytarzy pieszo-rowerowych</p> <p>Planuje się stworzenie systemu zielonych tras pieszo-rowerowych, które połączą wszystkie ważniejsze obszary miasta i prowadzone będą przede wszystkim wzdłuż linii kolejowych. Mają stanowić wygodną - przyjazną dla wszystkich użytkowników - infrastrukturę pieszo-rowerową wzbogaconą o zielen, będącą jednocześnie elementem zielonej infrastruktury miasta. Pierwszym działaniem w ramach zadania będzie tzw. Promenada Krzycka, oparta o historyczne założenie spacerowe Hugo Richter Weg - na południu Wrocławia, wzdłuż towarowej obwodnicy kolejowej</p>
32.	<p>Zielone ulice</p> <p>Planuje się rewitalizację śródmiejskich ulic, przede wszystkim tych położonych w gęstej tkance miejskiej. Mają w przyszłości stanowić zazielenioną i wygodną - przyjazną dla wszystkich użytkowników - przestrzeń publiczną wzbogaconą o zielen, będącą jednocześnie elementem zielonej infrastruktury miasta. Pierwszym działaniem w ramach zadania będzie przygotowanie dokumentacji projektowej dla dwóch ulic - Pomorskiej i Gajowickiej</p>
33.	<p>Monitoring Wrocławskiej polityki mobilności oraz Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej</p> <p>Działanie polega na corocznym zbieraniu, analizie i prezentacji zmian związanych z realizacją strategicznych dokumentów miasta w zakresie zrównoważonej mobilności w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania</p>
34.	<p>Promocja do wewnątrz czyli promowanie mobilności, komunikacji miejskiej, polityki transportowej miasta</p> <p>Celem zadania jest wzmocnienie przekazu skierowanego do mieszkańców dotyczącego możliwości korzystania z inwestycji miejskich związanych z transportem i zrównoważoną mobilnością</p>
35.	<p>Budowa Systemu "P & R" we Wrocławiu - Etap II</p> <p>Zakres obejmuje rozbudowę systemu węzłów przesiadkowych i parkingów typu Park&Ride umożliwiających komfortowe przesiadki z transportu indywidualnego na transport zbiorowy: kolejowy i tramwajowy. Węzły przesiadkowe wytypowane do budowy w ramach Projektu zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych (m.in. Wrocław - Osobowice, Wrocław - Kuźniki, Wrocław - Psie Pole) oraz pętli i przystanków tramwajowych na terenie Wrocławia (m.in. pętla Klecina, skrzyżowanie ulic: Kamiennogórska / Kosmonautów; Kosmonautów / gen. Fieldorfa II)</p>

PRIORYTET III ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA

Można stworzyć dobre miejsce do życia w każdym zakątku Polski. Do szczęścia nie wystarczą jednak tylko dobre zarobki i małe bezrobocie.

Odpowiedzialność za równoważenie takich sfer rozwoju jak: społeczna, gospodarcza czy środowiska spoczywa w dużej mierze na samorządach. Doświadczenie polskich miast pokazuje, że to wyzwanie. Skutkiem prowadzenia zrównoważonej polityki rozwoju w wymiarze lokalnym powinna być trwała poprawa jakości życia lokalnej społeczności. Obecnie daje się zauważyć coraz większą świadomość mieszkańców w kontekście zagospodarowywania czasu wolnego i spożytkowania zarobionych pieniędzy na ofertę miast podnoszącą jakość życia. Dlatego dużą wagę społeczność lokalna przywiązuje dziś do oferty kulturalnej i turystycznej, liczby i jakości obszarów zielonych, ścieżek rowerowych.

W *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na 2020 r.* większość zadań ma bezpośredni lub pośredni związek z poprawą jakości życia mieszkańców. Realizacja tych przedsięwzięć przyczynia się bowiem do tworzenia miasta oferującego mieszkańcom wysoką jakość życia, dobrą infrastrukturę, przyjazne środowisko i transport oraz prężną gospodarkę i edukację.

Istotny wpływ na jakość życia we Wrocławiu ma przeprowadzany od lat proces rewitalizacji Przedmieścia Oławskiego i Odrzańskiego. Założeniem tych działań jest idea, żeby mieszkańcy rewitalizowanych dzielnic chcieli tam mieszkać, wypoczywać, spędzać czas i wspólnie działać, żeby ta przestrzeń żyła na nowo. To w zrewitalizowanych obszarach ma rozwijać się przedsiębiorczość, kwitnąć życie społeczno-kulturalne, aktywność edukacyjna, sportowa i rekreacyjna. Oprócz tych działań na terenie miasta prowadzona jest również rewaloryzacja obiektów zabytkowych, polegająca na dofinansowaniu remontów budynków objętych ochroną konserwatorską. W 2020 r. będą kontynuowane także prace nad powstaniem nowego *Gminnego Programu Rewitalizacji*.

Osiągnięcie celów związanych z polepszeniem jakości życia w mieście będzie realizowane poprzez poprawę działania systemu ochrony zdrowia i opieki społecznej, przez stałe podnoszenie standardów edukacyjnych oraz polepszenie warunków zamieszkiwania. W *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na 2020 r.* uwzględniono działania związane z realizacją programów profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków oraz przemocy. Realizowane będą także społeczne i socjalne programy pomocy dla rodzin wielodzietnych, działania zmierzające do zwiększania liczby miejsc opieki nad małymi dziećmi, w tym budowa żłobków.

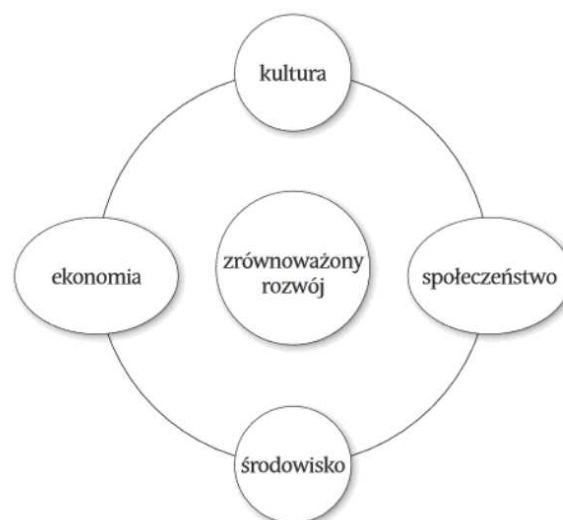
Ludzie mogą wyczuć, czy ich obecność w miejskiej przestrzeni jest pożądana. Wąski chodnik, brak miejsca do siedzenia jest swego rodzaju komunikatem, że dana przestrzeń nie jest dedykowana pieszym. Aby miasto było w pierwszej kolejności dla ludzi, każda osoba powinna czuć się mile widziana w przestrzeni publicznej. Powinna mieć także poczucie, że może uczestniczyć w tworzeniu i projektowaniu swojego miasta oraz uczestniczyć w życiu publicznym – tym, co robimy wspólnie lub samemu – kiedy nie jesteśmy w domu, pracy lub w samochodzie.

Włączenie mieszkańców w proces zarządzania miastem staje się ważnym aspektem dobrego zarządzania zasobami miejskimi. Wynika to zarówno z wymogów ustawowych, jak i własnych polityk samorządów. Zwiększa się świadomość mieszkańców w zakresie możliwości współkształtowania miasta. Często potrzeba partycypacji ma podłoże w sytuacjach

konfliktowych oraz gdy występuje poczucie nieuwzględnienia głosu mieszkańców. Przy obecnym rozwoju środków komunikacji, w tym mediów elektronicznych oraz postępującym wzroście świadomości społecznej mieszkańców, bezpowrotnie minęły czasy, gdy jedynym elementem wpływu na kierunki rozwoju miasta była wrzucona raz na 4 lata kartka wyborcza. Obecnie partycypacja społeczna stanowi ważny element bieżącej działalności władz Wrocławia. W rozwoju partycypacji społecznej szczególne znaczenie mają elektroniczne kanały komunikacji. Obecnie standardem jest możliwość udziału w konsultacjach społecznych czy budżecie obywatelskim poprzez Internet. Wrocławska społeczność w 2020 r. będzie miała okazję ponownego udziału we współzrządzeniu w przyszłorocznym Wrocławskim Budżecie Obywatelskim.

Rozwojową formą partycypacji społecznej są także otwarte spotkania z mieszkańcami, coraz częściej organizowane nie tylko w urzędowych salach, ale również w formie spacerów badawczych na poszczególnych ulicach, placach czy parkach. Partycypacja społeczna w procesie planowania rozwoju miast zagwarantowana jest przepisami prawa we wszystkich społeczeństwach obywatelskich. W Polsce udział lokalnych społeczności w planowaniu przestrzennym ewoluje od czasu transformacji ustrojowej przełomu lat 89/90 XX w. Zachodzące w procesach partycypacji zmiany wynikają zarówno z tworzenia się w naszym kraju społeczeństwa obywatelskiego i związanego z tym wzrostu świadomości mieszkańców, w zakresie możliwości wyrażania własnych potrzeb i wpływania na planistyczne decyzje samorządów, jak i zmian w przepisach prawa.

W Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok 2020 r. zadania dotyczące kapitału społecznego realizowane będą poprzez różnorodne działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne wspierające aktywizację społeczności lokalnych, w tym również aktywizacja seniorów. Realizowane będą zadania mające na celu zapewnienie dostępu do bezpłatnych porad osobom, które nie kwalifikują się do rządowego programu nieodpłatnej pomocy prawnej, jak również zapewnienie dostępu do mediacji mieszkańcom i popularyzowanie tej formy rozwiązywania konfliktów na terenie Wrocławia.

Dynamika życia kulturalnego jest silnie powiązana z innymi wymiarami życia w mieście, od różnorodności społecznej po sytuację gospodarczą. Do kompetencji samorządów miejskich należy dbałość o kulturę na terenie miasta, włączając w to wspieranie i promocję twórczości oraz działań kulturalnych, a także opieka nad zabytkami znajdującymi się na ich terenie.

Szeroko rozumiana działalność kulturalna wspiera rozwój miast w oparciu o czynniki, takie jak: generowanie społecznego zaangażowania, poczucia dumy, budowanie tożsamości i poczucia przynależności do miejsca zamieszkania, tworzenie atrakcyjnego miejsca do mieszkania (jakość życia), odwiedzania (turystyka kulturalna) i inwestowania (jakość życia, dostęp do zasobów ludzkich), realizacja projektów kulturalnych będących katalizatorem rozwoju, rozwój przemysłów kultury mających bezpośredni wpływ na wzrost gospodarczy (nowe miejsca pracy, wzrost dochodu), tworzenie wizerunku i tożsamości miasta (promocja, branding). W dokumencie *Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na 2020 r.* jest wiele zadań z zakresu kultury zarówno o najwyższym znaczeniu dla miasta, jak i tych, które są narzędziem integracji, przełamywania barier społecznych czy przeciwdziałają ksenofobii.

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
OBSZAR 1 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	
<ul style="list-style-type: none"> • Budowa kluczowych połączeń drogowych • Rozwój sieci teleinformatycznej 	
36.	<p>Realizacja programu poprawy stanu technicznego nawierzchni ulic</p> <p>Realizacja zadań w ramach programu pozwoli na poprawę nawierzchni wybranych ulic w mieście - m.in. łącznik drogowy pomiędzy ul. Żwirki i Wigury a Rakietową, Berenta, Idzikowskiego, Jackowskiego i Gersona</p>
37.	<p>Realizacja programu poprawy stanu technicznego obiektów inżynierskich</p> <p>W ramach zadania realizowane będą m.in. Przebudowa kładki nad al. Jana III Sobieskiego, przebudowa Mostu Zwierzynieckiego i Mostów Średzkich (zakończenie), remont wiaduktu drogowego w ciągu ul. Kowalskiej, rozpoczęcie przebudowy Mostów Pomorskich</p>
38.	<p>Realizacja Programu Inicjatyw Rad Osiedli</p> <p>Zadania realizowanego w ramach programu są wnioskowane przez Rady Osiedla. Przewidziano do realizacji: Przebudowa esplanady wzdłuż pl. Grunwaldzkiego (chodniki) - partycypacja Gminy, remont ul. Probusa, budowa jezdni na ul. Sygnałowej wraz z infrastrukturą drogową i oświetleniem od ul. Malinowskiego do ul. Konduktorskiej, remont chodników przy ul. Opolskiej (od ul. Świątnickiej do ul. Rybnickiej), remont siedziby RO ul. Bałtycka 8, przebudowa lokalu usługowego dla CAL Przedmieście Oławskie ul. Kościuszki 184, budowa Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Ełckiej i ul. Rybnickiej</p>
39.	<p>MAN Wrocław - Wrocławska sieć teleinformatyczna na potrzeby zarządzania miastem</p> <p>Głównym celem zadania jest koordynacja działań podejmowanych przez miasto w celu rozbudowy i utrzymania istniejących sieci: kanalizacji teletechnicznych, światłowodowej, Miejskiego Internetu, edukacyjnej, telefonicznej oraz zapewnienia ciągłości działania dla sprzętu znajdującego się w serwerowniach gminy</p>
OBSZAR 2 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA	
<ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja miasta • Gospodarowanie zasobem komunalnym, gruntami i nieruchomościami 	

NR ZAD.

NAZWA I ZAKRES ZADANIA

Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

40.	<p>Realizacja zadania inwestycyjnego Program Rewitalizacji Przedmieścia Oławskiego i Przedmieścia Odrzańskiego we Wrocławiu</p> <p>Program obejmuje wielodyscyplinarne działania zmierzające do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów Wrocławia. Efektem będzie poprawa uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych, wzrost aktywności mieszkańców i wzmocnienie więzi społecznych, ożywienie gospodarcze i poprawa środowiska. Działania programu w bezpośredni sposób przełożą się na jakość życia mieszkańców. Zakres programu na Przedmieściu Oławskim to: remonty kamienic, adaptacja budynków oficynowych oraz zagospodarowanie wnętrz podwórzowych i kwartałowych, adaptacji pustostanów do nowych funkcji, stworzenia miejsc aktywności dla mieszkańców oraz zagospodarowanie nabrzeży rzeki Oławy jako terenów rekreacyjnych dla mieszkańców Wrocławia. Realizowane będą m.in.: Program udostępniania lokali gminnych na Przedmieściu Oławskim we Wrocławiu, Program zagospodarowania terenów nabrzeży rzeki Oławy we Wrocławiu, Utworzenie wielofunkcyjnych miejsc aktywności społeczności lokalnej na Przedmieściu Oławskim we Wrocławiu. Wykonanie prac remontowych wybranych nieruchomości przy ul. Komuny Paryskiej 94A, ul. T. Kościuszki 175, ul. I. Prądyńskiego 25, 30. Zakres programu na Nadodrze będzie kontynuacją działań z zakresu remontów kamienic, adaptacji budynków oficynowych oraz zagospodarowania wnętrz podwórzowych</p>
41.	<p>Rewitalizacja miasta Wrocławia</p> <p>Program modernizacji i remontów zabudowy. Remonty: więźby dachowej wraz z pokryciem dachu, elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej, wymiana stropów, remont piwnic z wykonaniem izolacji przeciwwilgociowej ścian, instalacji sanitarnych i elektrycznych, klatki schodowej wraz z wymianą i ujednoczeniem drzwi zewnętrznych, zmiana systemu ogrzewania z piecowego na sieciowe (tam gdzie pozwalają na to warunki techniczne) oraz likwidacja istniejących, wspólnych sanitariatów znajdujących się poza lokalami mieszkalnymi i (w miarę możliwości technicznych) wykonanie ich, w obrębie lokali mieszkalnych</p>
42.	<p>Gminny Program Rewitalizacji dla Wrocławia</p> <p>Kontynuacja prac nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR)</p>
43.	<p>Kompleksowa termomodernizacja wybranych wielorodzinnych budynków</p> <p>Kompleksowa termomodernizacja wybranych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Mierniczej we Wrocławiu</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
44.	<p>Wsparcie prac konserwatorskich obiektów zabytkowych</p> <p>Rewaloryzacja obiektów zabytkowych we Wrocławiu. Zadanie polega na dofinansowaniu remontów obiektów objętych ochroną konserwatorską, dotyczy następujących grup zabytków: obiekty należące do organizacji pozarządowych, obiekty należące do wspólnot mieszkaniowych oraz obiekty z wystawy WUWA. W ramach zadania zlecane jest także przygotowanie dokumentacji służącej realizacji dofinansowań oraz umożliwiającej obejmowanie obiektów i obszarów ochroną (kilkadziesiąt umów i zamówień na opinie, ekspertyzy, karty ewidencyjne, wypisy/wyrysy z ewidencji gruntów itp.)</p>
45.	<p>Odnowa wrocławskich osiedli</p> <p>Koordinacja działań wokół odnowy wrocławskich osiedli nieobjętych GPR</p>
46.	<p>Program rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego</p> <p>Modernizacja mieszkań - zmiana struktury i sposobu użytkowania. Roboty budowlane w budynkach komunalnych polegające na remoncie dachu, elewacji, balkonów, klatki schodowej, remoncie lub wymianie instalacji sanitarnych, elektrycznych zmiana systemu ogrzewania z piecowego na sieciowe (tam gdzie pozwalają na to warunki techniczne) oraz likwidacja istniejących, wspólnych sanitariatów znajdujących się poza lokalami mieszkalnymi i (w miarę możliwości technicznych) wykonanie ich, w obrębie lokali mieszkalnych. itp. Kompleksowe zagospodarowanie wnętrz podwórzowych: niwelacja terenu, odwodnienie, oświetlenie, układ komunikacyjny, organizacja miejsc postojowych, organizacja miejsc składowania odpadów, budowanie placów zabaw i terenów rekreacyjnych, zagospodarowanie terenów zielonych oraz pielęgnacja zieleni</p>
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	
<ul style="list-style-type: none"> • Dbłość o ład przestrzenny miasta • Generowanie i podnoszenie atrakcyjności przestrzeni publicznych 	
47.	<p>Podwyższenie poziomu ładu przestrzennego</p> <p>Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przygotowanie analiz urbanistycznych</p>
48.	<p>Kontynuacja prac nad rozwijaniem polityki rzecznej</p> <p>Prace nad opracowaniem Mapy Koordynacyjnej lokalizowania obiektów pływających na gruntach pokrytych wodami oraz zagospodarowania obszarów nadrzecznych</p>
49.	<p>Rozbudowa Systemu Informacji Przestrzennej</p> <p>Głównym celem zadania jest rozwój systemów mapowych Gminy Wrocław poprzez wykonywanie ortofotomapy, nalotów dedykowanych w celu pozyskania zdjęć lotniczych, utrzymanie i rozwój geoportalu gminy w tym edytora POI, a także pozyskanie jednolitego systemu licencyjnego dla wykorzystywanych narzędzi aplikacyjnych</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
50.	Konstruowanie polityki przestrzennej na obszarze Wrocławia
	Opracowanie koncepcji funkcjonalno-przestrzennej dla wybranych fragmentów miasta - diagnoza i ocena stanu zagospodarowania i ustalenie wytycznych kierunkowych na bazie nowego <i>Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Wrocławia</i>
51.	Realizacja programu edukacji przestrzennej
	Nauka dzieci i młodzieży postaw obywatelskich w procesie planowania przestrzennego. Uwrażliwienie na potrzeby dbania o jakość otoczenia, podejmowania mądrych wyborów odnośnie kształtowania przestrzeni w celu przygotowania ich do rozumienia problemów związanych z jakością przestrzeni, zdobycie umiejętności dyskusji publicznej i współdecydowania. Realizacja spotkań i warsztatów zgodnie z harmonogramem
52.	Opracowanie koncepcji systemu przestrzeni publicznych w strukturze funkcjonalno-przestrzennej osiedli w celu aktywizacji ośrodków lokalnych
	Stworzenie przestrzennej oferty przestrzeni publicznych dla integracji społeczności lokalnych, tworzenia więzi sąsiedzkich i budowania tożsamości mieszkańców Wrocławia - kontynuacja
53.	Realizacja konkursu <i>Piękny Wrocław</i>
	Przygotowanie i przeprowadzenie konkursu na najlepszą realizację architektoniczną. Konkurs organizowany wspólnie przez Prezydenta Wrocławia i Towarzystwo Miłośników Wrocławia
54.	Dbłość o podniesienie i utrzymanie poziomu atrakcyjności miejsc publicznych
	Kształtowanie przestrzeni publicznej skutkujące podniesieniem standardu i estetyki. Wybór miejsc, przygotowanie propozycji zagospodarowania, wzbogacenie o formy przestrzenne i elementy małej architektury poprzez konkurs, zlecenia opracowania koncepcji, negocjacje w celu pozyskania dzieł artystów
OBSZAR 4 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PROMOCJA	
<ul style="list-style-type: none"> • Wydatkowanie środków publicznych w sposób partycypacyjny • E-administracja • Informacje o działaniach miasta • Organizacja wydarzeń dla mieszkańców, wzmocnienie promocji dla turystyki 	
55.	Realizacja projektu <i>Nowy obiekt - nowa jakość</i>
	Podniesienie jakości wykonywanych zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym poprzez wykonanie prac adaptacyjnych i remontowych, przystosowujących przede wszystkim lokale użytkowe będące w zasobach Gminy Wrocław, w których organizacje pozarządowe realizują zadania publiczne do obowiązujących przepisów

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
56.	Wrocławski Budżet Obywatelski (WBO)
	Budżet obywatelski to proces, w ramach którego mieszkańcy współtworzą budżet miasta poprzez decydowanie o przeznaczeniu określonej puli środków publicznych. Najważniejszą częścią WBO jest dyskusja i głosowanie mieszkańców, dotyczące zagospodarowania określonych środków finansowych. Budżet obywatelski jest specyficzną formą konsultacji społecznych i jest regulowany uchwałą nr LXII/1440/18 RMW z dnia 13 września 2018 r. w sprawie Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego. W 2020 roku planowana jest realizacja zadań WBO wybranych w głosowaniu na przełomie września i października 2019 r. W 2020 r. ruszy także nabór projektów w ramach kolejnej edycji, które następnie zostaną poddane pod głosowanie mieszkańców aby trafić do realizacji
57.	Budowanie społeczeństwa obywatelskiego opartego na solidaryzmie międzypokoleniowym
	Celem zadania jest aktywizacja osób starszych oraz poprawa jakości ich życia. W ramach zadania realizowane są programy i kampanie: <i>Miasto Pokoleń - edukacja do starości, Kampania Społeczna Dni Seniora, Akademia Rozwoju Seniora, Kampania Społeczna Dni Babci i Dziadka, Wrocławska Karta Seniora</i>
58.	Realizacja programu wrocławskich biur porad obywatelskich oraz wrocławskich mediacji
	Celem jest zapewnienie dostępu do bezpłatnych porad osobom, które nie kwalifikują się do rządowego programu nieodpłatnej pomocy prawnej, także zapewnienie dostępu do mediacji mieszkańcom Wrocławia i popularyzowanie tej formy rozwiązywania konfliktów na terenie Wrocławia, w tym w środowisku szkolnym. Pomoc obejmuje w szczególności osoby w trudnej sytuacji życiowej, polega na ułatwianiu dostępu do bezpłatnej i bezstronnej pomocy prawnej, informowaniu o przysługujących uprawnieniach ustawowych i systemowych
59.	Wzmacnianie postaw proobywatelskich wśród mieszkańców
	Promowanie współpracy wśród mieszkańców osiedli (na poziomie osiedla lub między osiedlami) wzmacniające działania np. przy planowaniu wspólnych przestrzeni publicznych, "dobrych rozwiązaniach"
60.	Działania na rzecz promocji działalności społecznej i wolontaryjnej
	Podejmowanie działań mających na celu promowanie idei wolontariatu oraz kształtowanie postaw społecznej aktywności m.in. poprzez wzmacnianie kompetencji społecznych i organizacyjnych, rozwój inicjatyw integracyjnych oraz tworzenie warunków do rozwoju wolontariatu, prowadzenie konkursu <i>Wrocławskie Oblicza Wolontariatu</i> oraz <i>Ośmiu Wspaniałych</i>
61.	Organizacja Kongresu Wrocławskich Organizacji Pozarządowych
	Promocja, organizacja i przeprowadzenie Kongresu Wrocławskich Organizacji Pozarządowych. Celem zadania jest wzmocnienie aktywności społecznej, współpracy i konsolidacji

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
62.	<p>Realizacja Strategii Rozwoju Współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi 2018-2022</p> <p>Realizacja zadań związanych z wypracowaną Strategią współpracy Miasta a organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Wrocławia w latach 2018-2022</p>
63.	<p>Mikrogranty</p> <p>Ogólnomiejski program wsparcia oddolnych inicjatyw lokalnych, które realizują mieszkańcy i mieszkańcy Wrocławia we współpracy z operatorami programu: <i>Strefa Kultury Wrocław</i> oraz organizacją pozarządową wyłonioną w drodze konkursu. Aplikować mogą osoby fizyczne, grupy nieformalne lub organizacje pozarządowe realizując swoje pomysły na działania z zakresu animacji, aktywizacji społecznej, edukacji, związane z wszystkimi dziedzinami sztuki oraz inne o charakterze kulturotwórczym i więziotwórczym</p>
64.	<p>Wdrożenie Generatora ofert dla NGO</p> <p>Wdrożenie oprogramowania specjalistycznego w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach sprawnej i efektywnej realizacji zadań publicznych. Narzędzie informatyczne wspierać będzie organizacje pozarządowe m.in. w prawidłowym przeprowadzeniu procedury otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych oraz ich rozliczenie, a także wspierać będzie wydziały i jednostki UM w obsłudze organizacji, prowadzić bazę zawierającą informacje o tych organizacjach oraz ogłoszonych otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych. W szczególności ma objąć również stworzenie platformy wymiany informacji pomiędzy organizacjami pozarządowymi, Gminą Wrocław. Wpisuje się w działania w ramach Smart City Wrocław</p>
65.	<p>Budżet osiedlowy</p> <p>Prace nad zdecentralizowaniem procesu decydowania o realizacji inwestycji istotnych w skali osiedla (PIRO 2.0 Program Inicjatyw Rad Osiedli). Opracowanie przez zespół ds. reformy ustroju samorządowych jednostek pomocniczych zasad zdecentralizowanego decydowania o realizacji inwestycji o istotnym znaczeniu dla jednostek pomocniczych</p>
66.	<p>Ekonomia społeczna</p> <p>Wdrażanie Lokalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w Gminie Wrocław w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych oraz wspieranie rozwoju i wzmacniania podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych, organizacji pozarządowych) oraz współpraca z Ośrodkiem Wspierania Ekonomii Społecznej w tym zakresie</p>
67.	<p>E-administracja</p> <p>Głównym celem zadania jest rozwój systemów aplikacyjnych oraz e-usług dla mieszkańców Wrocławia, zapewnienie zgodności licencyjnej a także rozwój lub wymiana części infrastrukturalnej wykorzystywanej przez ww. systemy aplikacyjne w celu zapewnienia wydajnej i bezawaryjnej pracy</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
68.	<p>Podniesienie dostępności e-usług danych przestrzennych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego</p> <p>Celem zadania jest podniesienie dostępności e-usług danych przestrzennych w szczególności zapewnienie wszystkim sektorom dostępu do e-usług powiatowych rejestrów publicznych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego we Wrocławiu. Celem projektu jest wdrożenie kompleksowego systemu teleinformatycznego. Projekt przewidziany do realizacji w roku 2019 i 2020. Wpisuje się w działania w ramach Smart City Wrocław</p>
69.	<p>Udostępnianie zbiorów informacji przetwarzanych - Otwarte Dane Wrocław</p> <p>Głównym celem zadania jest udostępnianie zbiorów informacji przetwarzanych w systemach informatycznych urzędu i jednostek miejskich na potrzeby wykorzystania ich przez inne podmioty. Są to między innymi dane demograficzne, Budżet miasta, Wieloletni Plan Inwestycyjny, adresy i ulice, Wrocławski Budżet Obywatelski i wiele innych https://www.wroclaw.pl/open-data/dataset</p>
70.	<p>Kampania <i>Studuj, Żyj i Pracuj we Wrocławiu</i></p> <p>Celem kampanii jest promocja Wrocławia jako atrakcyjnego miejsca do studiowania, zamieszkania i pracy dla utalentowanych osób i specjalistów z Polski i zagranicy, którzy mogą przenieść się do Wrocławia, skorzystać z szerokiej oferty studiów na uczelniach oraz znaleźć zatrudnienie w firmach usługowych lub produkcyjnych. W ramach kampanii będą realizowane projekty skierowane do wybranych grup docelowych (m.in. projekty <i>Teraz Wrocław, Akademicki Wrocław</i>, kampania <i>WRO DAY</i> podczas targów pracy w innych miastach Polski). Szczególny nacisk kładziony będzie na kampanie skierowane do osób z mniejszych ośrodków akademickich kraju (100-300 tys. mieszkańców) oraz krajów Europy Środkowo-Wschodniej</p>
71.	<p>Popularyzacja Wrocławia jako atrakcyjnego ośrodka turystycznego z udziałem ambasadorów miasta</p> <p>W ramach promocji turystycznej Wrocławia przewiduje się realizację następujących działań: opracowanie i przygotowanie nowych materiałów promocyjnych przedstawiających Wrocław jako atrakcyjne miejsce dla turystyki kulturowej, uaktualnienie informacji o bazie noclegowej miasta i regionu, udział w targach turystycznych w kraju i za granicą, promocja miasta na stronie internetowej visitwroclaw i mediach społecznościowych, prezentacja potencjału turystycznego miasta</p>
72.	<p>Prowadzenie działalności informacyjnej o życiu w mieście pod hasłem <i>Wrocław twoje klimaty</i></p> <p>Celem zadania jest utrwalenie wizerunku miasta przyjaznego mieszkańcom, otwartego dla gości, oferującego wysoką jakość życia. Organizowanych będzie szereg wydarzeń o charakterze kulturalnym, rodzinnym i rekreacyjno-sportowym. Prowadzone będą kampanie oparte na konsultacjach społecznych z udziałem mieszkańców (m.in. ambient i on-line). Przeprowadzona będzie kampania Rozlicz PIT we Wrocławiu wpływająca na wzrost jakości życia mieszkańców. Kampania wpisuje się w działania w ramach projektu Smart City Wrocław</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
73.	<p>Wrocław jako miasto o wszechstronnej ofercie kulinarnej - działalność informacyjna adresowana do mieszkańców miasta</p> <p>Promocja Wrocławia jako miasta o wszechstronnej ofercie kulinarnej. Odtwarzanie wrocławskiej kuchni regionalnej; współpraca z restauratorami i hotelarzami — lobbowanie na rzecz wprowadzenia do stałego menu przepisów kuchni regionalnej; <i>Festiwal kulinarny Europa na widelcu</i>; promocja kuchni regionalnej na portalu <i>Smaki Wrocławia</i></p>
74	<p>Wzrost konkurencyjności lokalnego handlu w oparciu o walory regionalne, turystyczne i historyczne</p> <p>Prowadzenie na terenie centrum staromiejskiego, w oparciu o udostępnioną przez Miasto infrastrukturę, cyklicznych jarmarków - w tym m.in. Bożonarodzeniowego oraz Świętojańskiego - oferujących mieszkańcom i turystom nową gamę różnorodnych produktów, w tym rękodzieła, produktów spożywczych i oryginalnych pamiątek</p>
75.	<p>Rozwój turystyki biznesowej i wzmocnienie potencjału konferencyjno-kongresowego Wrocławia jako lokalnego produktu turystycznego</p> <p>Realizowany projekt polega na podejmowaniu działań związanych z rozwojem turystyki biznesowej poprzez promocję Wrocławia w kraju i za granicą podczas spotkań i wydarzeń branżowych, wzbogacenie szeroko pojętej oferty turystyki biznesowej Wrocławia, świadczenie usług z zakresu doradztwa i wsparcia dla organizatorów wydarzeń we Wrocławiu, podjęcie współpracy i wzmocnienie działań z poszczególnymi podmiotami kształtującymi rynek turystyki biznesowej Wrocławia, powołanie Rady Ekspertów Turystyki Biznesowej, organizację biznesowych spotkań branżowych, współpracę z wrocławskim światem akademickim. Wszystkie działania podejmowane w ramach realizacji projektu zmierzają do zwiększenia liczby turystów biznesowych przybywających do Wrocławia, zwiększenia potencjału turystycznego i gospodarczego miasta</p>
76.	<p>Organizacja krajowych i międzynarodowych konferencji i kongresów mających na celu rozwój nauki i biznesu we Wrocławiu</p> <p>Prowadzenie szeregu działań mających na celu zwiększenie wpływu ekonomicznego przemysłu spotkań na gospodarkę miasta poprzez organizację krajowych i międzynarodowych wydarzeń, m.in. konferencji, kongresów, targów, wydarzeń korporacyjnych i motywacyjnych, spotkań różnego rodzaju towarzystw i stowarzyszeń naukowych. Budowanie gospodarki opartej na wiedzy poprzez włączanie lokalnej społeczności do udziału w wydarzeniach</p>
77.	<p>Realizacja projektów kulturalnych o najwyższym znaczeniu i randze</p> <p>Organizacja m.in.: <i>Przeglądu Piosenki Aktorskiej, Międzynarodowego Festiwalu Filmowego T-Mobile Nowe Horyzonty, Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantans, festiwalu fotograficznego TIFF, Thanks Jimi Festival Gitarowy Rekord Guinnessa, festiwalu Eklektik Session, Dolnośląskiego Konkursu Filmowego</i></p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
78.	<p>Organizacja obchodów Święta Wrocławia</p> <p>Organizacja i przeprowadzenie cyklu imprez związanych z obchodami Święta Wrocławia</p>
79.	<p>Wyspa Daliowa - miejsce spotkań mieszkańców i turystów</p> <p>Udostępnienie zrewitalizowanej wyspy (z przeznaczeniem na miejsce spotkań dla mieszkańców i turystów) jako części tzw. osi odrzańskiej (od starej piekarni garnizonowej, przez Wyspę Słodową i bulwary Dunikowskiego oraz Lecha i Marii Kaczyńskich)</p>
80.	<p>Zabytkowa infrastruktura transportu zbiorowego</p> <p>Realizacja działań zmierzających do optymalnego wykorzystania zabytkowej infrastruktury transportu zbiorowego</p>
81.	<p>URBANCARD Premium (Nasz Wrocław)</p> <p>Celem programu <i>URBANCARD Premium (Nasz Wrocław)</i> jest zachęcenie mieszkańców, dla których Wrocław na co dzień jest centrum ich życia, do korzystania z jego atrakcji kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych. Mieszkańcy miasta rozliczający się z podatku dochodowego w jednym z właściwych dla miasta Wrocławia urzędów skarbowych mają możliwość skorzystania z atrakcyjnych zniżek oferowanych przez Partnerów programu</p>
82.	<p>Wrocławska Karta Turystyczna</p> <p>Poprawa oferty turystycznej miasta Wrocławia we współpracy z jednostkami miejskimi, stowarzyszeniami i przedsiębiorcami. Bezpośrednimi beneficjentami programu są turyści odwiedzający Wrocław, jak i jego mieszkańcy, którzy poprzez wykupienie wybranego pakietu turystycznego mogą skorzystać z szeregu zniżek i atrakcji oferowanych przez Miasto oraz partnerów programu</p>
OBSZAR 5 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	
• Rozwój Centrum Zarządzania Kryzysowego i służb miejskich	
83.	<p>Rozbudowa monitoringu wizyjnego miasta</p> <p>Systemu monitorowania wizyjnego CCTV miasta Wrocławia ma na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, przeciwdziałanie wykroczeniom przeciwko porządkowi publicznemu, takim jak niszczenie mienia, akty wandalizmu i chuligaństwa, zakłócanie porządku, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych. Zadanie będzie realizowane kolejno w poszczególnych rejonach i dzielnicach Wrocławia. Wpisuje się w działania w ramach Smart City Wrocław</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
OBSZAR 6 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
84.	<p>Realizacja projektu Produkty edukacyjne odpowiadające na zapotrzebowanie rynku pracy</p> <p>Celem projektu jest dostosowywanie wykształcenia uczniów, absolwentów uczelni i osób bezrobotnych (będących absolwentami wrocławskich uczelni) do aktualnych potrzeb rynku pracy, komunikowanych przez przedsiębiorców aglomeracji wrocławskiej. Wśród zadań przewidziana jest organizacja i przeprowadzenie szkoleń, praktyk zawodowych i innych działań pozwalających wymienionym grupom osób na dostosowanie ich wiedzy do wymagań rynku. Przykładowy projekt: <i>My Future in Technology</i></p>
85.	<p>Promocja aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez zwiększenie dostępności do zajęć pozalekcyjnych</p> <p>Promocja aktywnego spędzania czasu wolnego poprzez inicjowanie, wspieranie i nadzór działań organizacji pozarządowych adresowanych do dzieci i młodzieży w zakresie podnoszenia poziomu wiedzy, umiejętności i aspiracji edukacyjnych, popularyzacji osiągnięć nauki i kultury, wyrównywania szans edukacyjnych, rozwijania aktywności społecznej - kontynuacja polityki grantowej</p>
OBSZAR 8 - OCHRONA ZDROWIA	
• Lecznictwo ambulatoryjne	
86.	<p>Rozwijanie programów w zakresie poprawy jakości opieki nad matką i dzieckiem</p> <p>Rozwijanie działań i poprawa jakości i opieki nad matką i dzieckiem. Prowadzone i rozwijane będą działania wspierające rodziców w przygotowaniu do macierzyństwa i ojcostwa, systematycznej kontroli w okresie ciąży, porodu oraz opieki nad dzieckiem</p>
87.	<p>Realizacja programów dla dzieci i młodzieży dotyczących promocji zdrowia i profilaktyki chorób ukierunkowanych na promowanie zdrowego odżywiania i aktywnego stylu życia, wczesnego wykrywania najczęściej występujących wad i schorzeń</p> <p>Programy realizowane są w środowisku opieki, wychowania i nauczania dzieci i młodzieży. W większości mają charakter badań przesiewowych, ukierunkowanych na wczesne wykrywanie i korygowanie wad (m.in. wzroku, słuchu, postawy) oraz schorzeń (np. choroby próchnicowej, otyłości, alergii). Równocześnie prowadzone są działania edukacyjne dla rodziców, uczniów i nauczycieli oraz profilaktyczne, przeciwdziałające zaburzeniom zdrowotnym i chorobom</p>
88.	<p>Realizacja programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV)</p> <p>Program polityki zdrowotnej składa się z części edukacyjnej dla uczniów klas VII szkoły podstawowej i ich rodziców oraz szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV dziewcząt w wieku 13 lat. Zajęcia edukacyjne prowadzone są w szkołach a szczepienia przeciwko HPV w Punktach Szczepień placówek leczniczych</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
89.	<p>Rozwijanie partnerstwa podmiotów w zakresie wzmocnienia zdrowia publicznego oraz promowania dobrych praktyk</p> <p>Rozszerzane będą działania w zakresie budowania partnerstwa na rzecz wzmocnienia zdrowia publicznego, ukierunkowane na diagnozowanie i rozwiązywanie problemów zdrowotnych. Działania te pozwolą na opracowywanie optymalnych strategii, promowanie najlepszych praktyk w zakresie zdrowia publicznego oraz poszukiwanie nowych rozwiązań podnoszących jakość opieki zdrowotnej</p>
90.	<p>Realizacja programów ukierunkowanych na promowanie zdrowego stylu życia oraz wczesne wykrywanie najczęściej występujących chorób cywilizacyjnych</p> <p>Obecny poziom życia i tempo rozwoju gospodarczego powodują wzrost wskaźników wczesnej zachorowalności i umieralności na choroby cywilizacyjne (sercowo-naczyniowe, cukrzyca, nowotworowe i inne). Wiele z nich jest uwarunkowanych stylem życia. Głównymi czynnikami ryzyka są: brak aktywności fizycznej, błędy żywieniowe, palenie tytoniu, długotrwały stres, lekceważenie systematycznego wykonywania badań profilaktycznych. W celu poprawy niekorzystnej sytuacji zdrowotnej niezbędne jest przygotowywanie i wdrażanie programów edukacyjnych i polityki zdrowotnej, ukierunkowanych na eliminowanie tych czynników i wczesne wykrywanie chorób. Programy, ze względu na ich zdrowotną i społeczną wartość są rozwijane i modyfikowane w zależności od zdiagnozowanych potrzeb zdrowotnych, zmieniających się standardów postępowania oraz wskaźników epidemiologicznych</p>
91.	<p>Rozwijanie programów w obszarze zdrowia psychicznego w tym depresji</p> <p>Dynamika rozwoju społecznego spowodowała, że wiele osób nie potrafi radzić sobie ze stresem, odczuwa dyskomfort psychiczny i przeżywa załamanie nerwowe. Napięcia psychiczne stają się powodem sięgania po używki, z których najczęstszą jest alkohol. Wzrasta liczba osób dorosłych z problemami psychicznymi. Utrzymująca się w społeczeństwie opinia, że choroba psychiczna pozbawia chorego całkowicie możliwości normalnego funkcjonowania powoduje, że chorzy pomimo leczenia farmakologicznego, czują się odrzuceni społecznie, pozbawieni ról w rodzinie, gorzej traktowani przez pracodawców. Problemy zdrowia psychicznego dotyczą także dzieci i młodzieży. Obniża się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej, wzrastające napięcie psychiczne przechodzi w agresję. W celu efektywniejszych osiągnięć profilaktycznych i terapeutycznych rozwijane będą działania zmierzające do integrowania podmiotów, w tym placówek medycznych, organizacji pozarządowych, instytucji z ich potencjałem i wsparciem, zajmujących się dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi z problemami psychicznymi i ich rodzinami. Działania obejmują edukację zdrowotną, poradnictwo specjalistyczne, pomoc interwencyjną i terapeutyczną</p>
92.	<p>Wzmacnianie systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi, starszymi, przewlekle i nieuleczalnie chorymi, przebywającymi w środowisku domowym</p> <p>Pomoc choremu, jego rodzinie i opiekunom w zorganizowaniu opieki poprawiającej, jakość życia oraz pozwalającej na jak najdłuższe pozostanie chorego lub osoby niesamodzielnej w środowisku domowym. Wdrażanie nowoczesnych form wsparcia rodziny w opiece nad chorym np. teleopieka</p>

NR ZAD.

NAZWA I ZAKRES ZADANIA

Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

93.

Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Wrocławia poprzez zintegrowanie działań w zakresie edukacji, profilaktyki chorób zakaźnych: grypy, HIV, STI

Działania są ukierunkowane na zmniejszenie liczby zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową. Rozwijane będą działania edukacyjne i profilaktyczne, w tym prowadzenie Punktu Bezpłatnego Testowania w kierunku obecności wirusa HIV wraz z poradnictwem okołotestowym. Osoby zakażone kierowane są do specjalistycznych ośrodków leczniczych np. Poradnia Nabytych Niedoborów Odpornościowych. Kontynuowane będą szkolenia informacyjno-edukacyjne dla różnych grup odbiorców oraz działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób z problemem HIV/AIDS

94.

Opracowanie standardów dostępności oraz planu usuwania barier architektonicznych i poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami

Obowiązujące przepisy prawne, uwzględniające potrzeby osób z niepełnosprawnościami, mają charakter fragmentaryczny. Rolą samorządu jest stworzenie takich warunków, aby ograniczenia wynikające z niepełnosprawności nie wpływały ujemnie na możliwość korzystania z przestrzeni publicznej i uczestniczenia w wydarzeniach kierowanych do ogółu społeczeństwa. Z tych powodów wszelkie działania inwestycyjne Gminy i jej jednostek organizacyjnych powinny być planowane i realizowane tak, by przestrzeń publiczna była dostępna dla wszystkich. Opracowanie planu usuwania barier architektonicznych i poprawy dostępności przestrzeni publicznej pozwoli na systematyczne, zgodne ze standardami, stopniowe eliminowanie barier w przestrzeni publicznej i obiektach już istniejących

95.

Rozwijanie oferty działań informacyjno-edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych dotyczących przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy

Działania ukierunkowane są na rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym tzw. "dopalaczy" oraz uzależnień behawioralnych. Rozwijanie oferty pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym. Zadania dotyczą: prowadzenia działalności informacyjno-edukacyjnej, realizacji programów profilaktyki uzależnień w środowisku dzieci i młodzieży, tworzenia warunków do aktywnego stylu życia w przestrzeni publicznej Miasta, udzielania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz doskonalenia umiejętności zawodowych realizatorów. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy ukierunkowane są na wsparcie osób doświadczających przemocy szczególnie w środowisku domowym, poprzez wczesną interwencję w miejscu zdarzenia oraz prowadzenie specjalistycznej pomocy dla ofiar przemocy i terapii dla sprawców przemocy

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
96.	<p>Podnoszenie świadomości zdrowotnej i społecznej oraz promowanie odpowiedzialnych postaw prozdrowotnych poprzez realizację kampanii zdrowotnych i stałą współpracę z mediami</p> <p>Działania w zakresie promowania zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób i przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, w tym tzw. "dopalaczy" oraz uzależnień behawioralnych realizowane są poprzez różne metody i formy przekazu społecznego. Kształtowanie odpowiedzialnych postaw społecznych i zdrowotnych wzmacniane będzie kampaniami zdrowotnymi i społecznymi oraz działaniami edukacyjno-informacyjnymi. Kampanie realizowane będą z aktywnym udziałem partnerów, którymi są podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe, instytucje, placówki oświatowe i inne. Istotnym zadaniem jest utrzymanie partnerstwa z mediami</p>
<p>OBSZAR 9 - POMOC SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniom społecznym • Rozwój projektów prorodzinnych 	
97.	<p>Realizacja Wrocławskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych</p> <p>Celem programu jest tworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, integracja społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu. Działania obejmować będą profilaktykę, ograniczenie istniejących barier społecznych, tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności oraz aktywizację zawodową. Działania w ramach programu podejmowane są we współpracy z Powiatową Społeczną Radą Konsultacyjną ds. Osób Niepełnosprawnych</p>
98.	<p>Realizacja programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych</p> <p>Kontynuacja programu mającego na celu realizację uchwały nr LV/1390/14 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przyjęcia Gminnego programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych na lata 2014-2018, w celu rozwijania infrastruktury systemu pomocy i wsparcia przewiduje innowacyjną formę zapewnienia miejsc pobytu zabezpieczającą potrzeby bytowe osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych i niesamodzielnych oraz stanowi odciążenie instytucjonalnego systemu pomocy społecznej</p>
99.	<p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób skazanych poprzez realizację programów edukacyjno-profilaktycznych oraz organizację prac społecznie użytecznych na rzecz Miasta</p> <p>Działania ukierunkowane są na zmianę negatywnych postaw i zachowań osób, które zostały skazane wyrokiem sądu, a karę pozbawienia wolności zamieniono na odpracowanie określonej liczby godzin na rzecz Miasta. Upowszechnienie kar nieizolacyjnych oznacza, że większa liczba osób skazanych będzie mogła nadal funkcjonować we własnym środowisku rodzinnym, społecznym i zawodowym, co gwarantuje lepszą skuteczność resocjalizacyjną</p>
100.	<p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami - Wrocławski Zakład Aktywności Zawodowej</p> <p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością poprzez prowadzenie Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej w formie samorządowego zakładu budżetowego Gminy Wrocław</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
101.	<p>Program poprawy jakości i dostępu do usług społecznych realizowanych na rzecz osób niesamodzielných, zagrożonych wykluczeniem</p> <p>Utworzenie czterech dziennych domów pomocy, Klubu Integracji Społecznej oraz przebudowa Wrocławskiego Centrum Integracji (pod warunkiem uzyskania dofinansowania UE). Zapewnienie działalności utworzonych ośrodków wsparcia w celu poprawy jakości i dostępu do usług społecznych osobom niesamodzielným, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia oraz wsparcie dla ich rodzin i opiekunów faktycznych, a także aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społeczným, które ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych co uniemożliwia lub ogranicza ich uczestnictwo w życiu zawodowym, społeczným i rodzinným</p>
102.	<p>Realizacja programu <i>Za życiem</i></p> <p>Realizacja programu zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin. Celem programu jest umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin</p>
103.	<p>Realizacja programu <i>Aktywny samorząd</i></p> <p>Środki na to zadanie pochodzą z funduszu PFRON i nie są ujmowane w planie finansowym MOPS na dany rok budżetowy. Formy wsparcia przewidziane i opisane w programie adresowane są do uprawnionych osób fizycznych. Dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym: Obszar A – likwidacja bariery transportowej, Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się, Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej; Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym; Moduł III – szkolenia kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności</p>
104.	<p>Standaryzacja placówek opiekuńczo wychowawczych</p> <p>Dostosowanie placówek opiekuńczo wychowawczych do wymogów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do końca 2020 r. liczba dzieci przebywających w placówce nie może przekroczyć 14 osób</p>
105.	<p>Aktywna integracja osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społeczným</p> <p>Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społeczným, objętych wsparciem MOPS, realizowana będzie przez zastosowanie usług aktywnej integracji o charakterze społeczným w ramach realizacji projektu PAS-ja. Celem głównym projektu jest zwiększenie szans na integrację społeczną (w tym: na podniesienie zdolności do zatrudnienia) 180 zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społeczným wrocławian. Projekt będzie realizowany na drodze wdrażania Programów Aktywności Lokalnej</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
106.	<p>Realizacja projektu <i>Wrocławskie Centrum Sprawiedliwości Naprawczej</i></p> <p>Organizacja nieodpłatnych kontrolowanych prac na cele społeczne osobom skazanym prawomocnym wyrokiem. Usuwanie elementów graficznych mowy nienawiści z przestrzeni miasta. Wdrażanie założeń idei sprawiedliwości naprawczej</p>
107.	<p>Podnoszenie umiejętności społecznych i zawodowych nieaktywnych zawodowo wrocławian poprzez realizację zatrudnienia socjalnego</p> <p>Realizacja zadania zgodnie z zapisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Reintegracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych społecznie ułatwiająca powrót na rynek pracy</p>
108.	<p>Prowadzenie Zespołu Mieszkań dla osób starszych oferującego serwis opiekuńczy</p> <p>Prowadzenie Zespołu Mieszkań przystosowanych dla osób starszych z serwisem opiekuńczym - 60 mieszkań dla osób starszych na Nowych Żernikach</p>
109.	<p>Prowadzenie mieszkań wspomaganych</p> <p>Prowadzenie 7 mieszkań wspomaganych przeznaczonych dla osób przygotowywanych do samodzielnego życia. Usługa będzie mieć charakter okresowy i służyć będzie osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności poprzez trening samodzielności, poradnictwo, prace socjalną. Wsparcie będzie powiązane z procesem aktywizacji zawodowej</p>
110.	<p>Realizacja usług społecznych w mieszkaniach wspomaganych</p> <p>Zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych w postaci 7 mieszkań wspomaganych realizowane w ramach projektu <i>Trampolina - mieszkania wspomagane</i> polegającego na reintegracji, umożliwiającej płynne i bezpieczne przejście od pobytu w zinstytucjonalizowanej placówce do samodzielnego zamieszkania osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W mieszkaniach wspomaganych prowadzone będą usługi wspierające aktywność osób w mieszkaniach tj. praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, treningi dostosowane do indywidualnych potrzeb</p>
111.	<p>Wypracowanie (przy współpracy z partnerami zagranicznymi) oraz wdrożenie nowych rozwiązań na rzecz osób bezdomnych</p> <p>Realizacja projektów z komponentem ponadnarodowym, mających na celu wypracowanie oraz wdrożenie modelu wychodzenia z bezdomności i odejścia od przedłużającego się pobytu osób bezdomnych w placówkach. Partnerstwo ponadnarodowe skutkować będzie implementacją metod alternatywnych do tradycyjnych metod aktywizacji i usamodzielniania osób bezdomnych koncentrujących się na proponowaniu im gotowych schematów, które z góry narzucają formy wsparcia i utrwalają "placówkowy" styl życia. Projekty zakładają odejście od tego sposobu udzielania pomocy osobom bezdomnym</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
112.	Reintegracja społeczna seniorów w ramach Dziennego Domu Senior +
	Prowadzenie Dziennego Domu <i>Senior+</i> kierującego ofertę do osób w wieku powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo, w tym cierpiących na choroby neurodegeneracyjne (otępienne) we wczesnej fazie. Prowadzenie działań aktywizujących dla seniorów o charakterze rekreacyjnym, pielęgniarstwo-opiekuńskim, rehabilitacyjno-gimnastycznym, treningu umysłu, wsparcia psychologicznego, kulturalno-oświatowym, reintegracji społecznej i socjalnym (ciepły posiłek)
113.	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w formie opiekuna dziennego w ramach zadania Wrocławski Opiekun dzienny
	Realizacja zadania zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3. Zapewnienie opieki opiekuna dziennego dla 80 dzieci do lat 3
OBSZAR 10 – RODZINA	
<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpieczenie sieci żłobków na terenie miasta • Programy pomocy materialnej 	
114.	Dostosowywanie do potrzeb i systematyczne zwiększanie liczby miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz systematyczne podnoszenie jakości świadczonych usług
	Rozwijanie infrastruktury miejskich żłobków oraz wspieranie niepublicznych żłobków, klubów dziecięcych i opiekuna dziennego. Przekroczenie poziomu wytycznych unijnych 33% w zakresie objęcia opieką dzieci do 3 lat
115.	Budowa żłobków
	Realizacja budowy żłobków przy ulicy Sygnałowej, Sołtysowickiej i Maxa Berga
116.	Realizacja <i>Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych dwa plus trzy i jeszcze więcej</i>
	Realizacja <i>Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych dwa plus trzy i jeszcze więcej</i> . Program ten ma na celu wspomaganie rodzin wielodzietnych przez: organizację czasu wolnego dzieci z rodzin wielodzietnych (wejścia do ZOO, na baseny, lodowiska, do kina teatru i inne), realizację programów wspomagających Rodziny Plus
OBSZAR 11 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność terenów zielonych i ochrona lasów 	
117.	Wdrażanie <i>Powiatowego Programu Zwiększenia Lesistości Wrocławia</i>
	Sukcesywne zalesianie gruntów zgodnie z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
118.	<p>Realizacja programu ograniczenia uciążliwości związanych z dzikimi zwierzętami bytującymi na terenie Wrocławia</p> <p>Systematyczne ograniczanie liczebności populacji dzikich zwierząt w mieście poprzez odłowy lub odstrzały redukcyjne, działania doraźne w sytuacjach kryzysowych polegające na zleceniu prowadzenia całodobowego pogotowia interwencyjnego ds. dzikich zwierząt oraz zapewnienie profesjonalnej opieki weterynaryjnej oraz rehabilitacji dzikim zwierzętom pochodzącym z terenu Wrocławia. Zapobieganie migracji dzikich zwierząt w głąb miasta m.in. poprzez współdziałanie z dzierżawcami obwodów łowieckich położonych na obrzeżach miasta</p>
119.	<p>Realizacja Wrocławskiego program kontroli liczebności komarów</p> <p>Głównym założeniem programu jest kontrolowane ograniczanie liczebności populacji komarów (larw i osobników dorosłych) poprzez stosowanie zintegrowanych metod (mechanicznych, biologicznych, chemicznych)</p>
<p>OBSZAR 12 - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja wydarzeń kulturalnych • Wsparcie Dialogu Międzykulturowego 	
120.	<p>Organizacja uroczystości wręczenia Nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego</p> <p>Przygotowanie uroczystości wręczenia Nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego kolejnemu laureatowi. Nagroda została ustanowiona 4 czerwca 2004 r. przez Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Miasto Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Uniwersytet Wrocławski oraz Kolegium Europy Wschodniej</p>
121.	<p>Realizacja programu wsparcia wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych</p> <p>Realizacja programu upamiętniania historii oraz wsparcia wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych. Celem jest edukacja społeczna i historyczna, podtrzymywanie tradycji narodowej i obywatelskiej, budowanie tożsamości mieszkańców Wrocławia popularyzowanie wiedzy o mniej znanej historii Polski i miasta Wrocławia z czasów II wojny światowej oraz okresu powojennego. W ramach zadania prowadzone będą również działania na rzecz wsparcia wrocławskich środowisk kombatanckich oraz osób represjonowanych w tym: wsparcie działalności oraz organizacji uroczystości rocznicowych, wigilia dla kombatantów i osób represjonowanych, projekty i wydarzenia edukacyjne</p>
122.	<p>Realizacja projektu <i>Parki ESK Emocje Sport Kultura</i></p> <p>Celem zadania jest promowanie oddolnych inicjatyw kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, zachęcanie wrocławian do czynnego i biernego udziału w kulturze oraz aktywizacja obszarów zielonych</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
123.	<p>Wrocław jako nowoczesny ośrodek życia muzycznego, teatralnego, plastycznego</p> <p>Współpraca z artystami i środowiskami artystycznymi, organizacjami pozarządowymi, w tym organizacja otwartych konkursów na realizację projektów kulturalnych</p>
124.	<p>Realizacja inicjatyw nawiązujących do tradycji historycznej i patriotycznej</p> <p>Współorganizacja i organizacja uroczystości w ramach świąt państwowych i lokalnych</p>
125.	<p>Realizacja programu <i>Stypendyści Wrocławia</i></p> <p>Przyznawanie stypendiów utalentowanym uczniom szkół artystycznych</p>
126.	<p>Nowe projekty inwestycyjne związane z działalnością kulturalną</p> <p>Zadania dotyczące opracowania dokumentacji projektowych i realizacji robót w zakresie budowy, przebudowy i/lub modernizacji obiektów służących edukacji i działalności kulturalnej. W programie: budowa Centrum Kultury Nowe Żerniki, budowa Pomnika Niepodległości na terenie pl. Legionów i Pomnika Żołnierzy Wyklętych na skrzyżowaniu ul. Glinianej z ul. Ślężną, modernizacja Pałacu Hatzfeldów (Galeria BWA Awangarda) i siedziby Centrum Kultury Zamek</p>
127.	<p>Realizacja <i>Wrocławskiej Strategii Dialogu Międzykulturowego na lata 2018-2022</i></p> <p>Strategia wyznacza kierunki działań w ramach realizacji wizji Wrocławia jako wspólnoty mieszkańców, którzy żyją we wzajemnym szacunku bez względu na swoje pochodzenie, odrębność kulturową, język czy religię. Służy zintegrowaniu działań w ramach dialogu międzykulturowego i wskazuje obszary współpracy. Strategia powstała i jest realizowana w modelu partycypacyjnym z udziałem licznych organizacji pozarządowych, przedstawicieli jednostek i instytucji oraz korporacji prowadzących działalność na terenie Wrocławia. W ramach zadania realizowane są projekty edukacyjno-integracyjne kształtujące postawy otwartości i dialogu międzykulturowego oraz wspierające mniejszości narodowe i etniczne</p>

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet III - ROZWÓJ PARTYCYPACJI, BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
128.	<p>Działania na rzecz Dialogu Kultur, mniejszości narodowych i etnicznych oraz obcokrajowców we Wrocławiu</p> <p>Celem jest promowanie postawy otwartości, wspieranie mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących we Wrocławiu w zakresie zachowania tożsamości, kultury, języka i tradycji oraz promowanie wielokulturowości Miasta. W ramach zadania realizowane są projekty, takie jak <i>Kalejdoskop Kultur</i>, kalendarz wielokulturowy, działania na rzecz mniejszości ukraińskiej (np. warsztaty artystyczne, festiwal <i>Viva Ukraina-Viva Polonia</i>), wsparcie organizacyjne obchodów rocznic mniejszości</p>
<p>OBSZAR 14 - KULTURA FIZYCZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów aktywizujących • Organizacja imprez sportowych • Wsparcie sportu młodzieżowego i profesjonalnego 	
129.	<p>Kibice Razem w 2020 roku</p> <p>Jest to projekt społeczny skierowany do środowiska lokalnych fanów piłki nożnej, skupionych wokół klubu WKS Śląsk Wrocław. Projekt działa od 1 czerwca 2010 roku i jest jednym z prekursorów pracy edukacyjno-pedagogicznej, polegającej na bezpośrednim i codziennym kontakcie z grupą docelową. Sercem projektu jest jego siedziba, mieszcząca się przy ul. Szewskiej 66/67A we Wrocławiu, gdzie odbywają się liczne spotkania i dyskusje. Siedziba jest miejscem spotkań kibiców niepełnosprawnych, z którymi również tworzone są wspólne projekty. W ramach projektu wspierane są pozytywne wzorce kibicowania, powstaje szereg inicjatyw ukierunkowanych na poprawę wizerunku kibiców i pracę na rzecz lokalnej społeczności</p>
130.	<p>Organizacja ogólnopolskich i międzynarodowych imprez sportowych na terenie Wrocławia</p> <p>W ramach zadania zostaną zorganizowane prestiżowe imprezy sportowe mające na celu przyciągnięcie jak największej liczby uczestników i widzów</p>
131.	<p>Realizacja programów rozwoju dyscyplin sportowych</p> <p>Szkolenie dla dzieci i młodzieży wrocławskiej w zespołowych grach sportowych odbywających się w ciągu roku szkolnego poprzez <i>Program Basketmania</i>, <i>Program Footballmania</i> i <i>Program Volleymania</i></p>
132.	<p>Realizacja programów wspomagających szkolenie sportowe</p> <p>Szkolenie dzieci i młodzieży wrocławskiej w sekcjach klubowych poprzez <i>Program Młodzieżowych Centrów Sportu</i>, <i>Program Grup Szkolenia Podstawowego i Szkolenia w Sportach Walki</i>. Szkolenie i udział w rozgrywkach wrocławskich klubów sportowych w sporcie profesjonalnym. Realizacja <i>Programu Wrocławski Football</i></p>

Przyszły sukces miasta to pomysłowość i innowacyjność ludzi, którzy w nim mieszkają.

Przed współczesnymi samorządami stoi wiele wyzwań. Wśród nich wymienić można poprawę jakości życia społeczności lokalnych, redukcję negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne oraz dążenie do utrzymania korzystnej sytuacji ekonomicznej w mieście. Osiągnięcie tych celów wymaga zastosowania innowacji w wielu płaszczyznach, które bardzo często się przenikają. Nowatorskie działania i inicjatywy w miastach dotyczą różnorodnych obszarów, wymagają także współpracy między różnymi ośrodkami. Niezwykle istotny jest również proces zarządzania miastem, który odpowiada za prawidłowy i efektywny przebieg wprowadzania innowacji. Innowacje stanowią ogromną szansę dla współczesnych samorządów, ponieważ pozwalają budować pozycję gminy kształtującej w sposób nowoczesny swój wizerunek, która wyróżnia się na tle konkurencji. Ponadto stanowią czytelny sygnał dla inwestorów, gdyż innowacyjne miasta sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości i przyczyniają się do wprowadzania nowych inwestycji. Starają się także być partnerem dla wszystkich zaangażowanych w proces kształtowania zrównoważonego rozwoju gminy.

Innowacje to zmiany oraz nowości, które mogą pojawić się w różnych obszarach działalności firmy, produkcyjnej jak i usługowej. Odnoszą się one do rzeczy, pomysłów, sposobów postępowania oraz metod organizacji i zarządzania. W samorządach jest to bardziej złożony proces, stanowiący dla gminy wyzwania i szanse, ponieważ innowacje wpływają na funkcjonowanie całego miasta i decydują o poziomie rozwoju cywilizacyjnego społeczności lokalnej.

Innowacje w miastach to twórcze zmiany w systemie społecznym, strukturze gospodarczej, w technice oraz w środowisku naturalnym przy jednoczesnym utrzymaniu jego dobrego stanu.

Wrocław jako ważny ośrodek naukowy, kulturalny, administracyjny i polityczny należy do miast innowacyjnych i kreatywnych. Takiemu wizerunkowi sprzyja także wrocławska edukacja, która jest podstawowym czynnikiem rozwojowym miasta. Bez właściwej edukacji na wszystkich poziomach nie jest możliwe stworzenie ani innowacyjności ani kreatywności. Zaangażowanie władz Wrocławia w rozwój szkolnictwa oraz wsparcie nauki przekłada się w zadania wskazane w *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok 2020*. To wykształcone społeczeństwo, przy znaczącym wsparciu technologicznym, jest zdolne do tworzenia tych wartości.

Jednym z przejawów innowacyjności władz Wrocławia w zarządzaniu miastem jest zaangażowanie się w wielowymiarowy i wielokierunkowy projekt Smart City, który buduje „inteligentne miasto” we wszystkich ważniejszych obszarach jego funkcjonowania. W trosce o wrocławian permanentnym przeobrażeniem poddawana jest administracja publiczna. Realizowane są zadania w oparciu o Zintegrowany System Zarządzania, które mają na celu podnoszenie satysfakcji klienta w kontakcie z urzędem.

Miasta alfa, beta, gamma to kategorie powstałe w wyniku utworzenia w 2008 r. rankingu Global Cities Index, organizowanego przez brytyjski think tank Globalization and World Cities (GaWC). Zestaw zawiera największe, najlepiej połączone ze światem, najbardziej rozwinięte miasta, pełniące dominującą funkcję w kraju, w którym się znajdują. Są to miejsca, mające największe znaczenie dla światowej gospodarki, predysponowane do lokalizowania instytucji

międzynarodowych, siedzib dużych firm i organizacji – podkreślają organizatorzy rankingu. Metropolie wybierane są na podstawie analizy czynników gospodarczych, w tym m.in.: usług księgowych, konsultingowych, finansowych i prawniczych. W rankingu GaWC (nie ma miejsc) miasta są kwalifikowane do kilku kategorii: alfa, beta i gamma, a także do dwóch kategorii o niższym znaczeniu (poziom wysoki dostateczny i dostateczny). W zestawieniu GaWC za 2018 r. znalazło się sześć polskich metropolii: Warszawa, Poznań, Wrocław, Kraków, Katowice i Łódź. Od dwóch lat Wrocław utrzymuje pozycję w kategorii gamma, w której są 22 miasta, w tym m.in.: Kolonia, Ottawa i San Antonio. W tym roku do tego grona dołączył Poznań.

Wrocław jako miasto metropolitalne jest „lokomotywą” wzrostu gospodarczego w skali regionalnej. W ciągu ostatnich lat wzrosło zainteresowanie naszym miastem jako miejscem do lokowania inwestycji zagranicznych firm świadczących usługi dla podmiotów nie tylko w Polsce, ale często w całej Europie, czy na całym świecie. Wrocław został uznany za najbardziej atrakcyjne miejsce do pracy dla specjalistów i menadżerów. 39% badanych przez firmę rekrutacyjną Antal chętnie przeprowadzi się do stolicy Dolnego Śląska, 36% wybrało Trójmiasto. Wrocław, po Warszawie i Krakowie, najlepiej przyciąga inwestorów i buduje silną pozycję na rynku nieruchomości komercyjnych w Polsce. Chodzi m.in. o biura, hotele, centra logistyczne i handlowe.

Nie bez znaczenia dla decyzji związanych z lokowaniem firm oraz decyzji osiedleńczych jest przyjazne otoczenie biznesu i unikalny klimat miasta. W opublikowanym w marcu 2018 r. najnowszym rankingu *European Cities and Regions of the Future 2018/19* Wrocław zajął 2. miejsce w kategorii miast średnich za przyjazność dla biznesu i 7. miejsce wśród wszystkich miast Europy Wschodniej. Naukowcy, specjaliści i przedsiębiorcy z Wrocławia zostali wyróżnieni w *Rankingu Najbardziej Kreatywni w Biznesie 2018* według redakcji magazynu Brief.

Nasze miasto zostało docenione za jakość życia w rankingu *Quality of Living 2018*. W klasyfikacji najlepszych miejsc do życia brano pod uwagę m.in. sytuację polityczną, poziom oświaty, transportu, opieki medycznej, środowisko naturalne oraz oferty: kulturalną, konsumencką i mieszkaniową. Na podstawie tych danych międzynarodowe firmy i organizacje – mogą szacować wynagrodzenie dla specjalistów pracujących poza swoim krajem.

Wysoką ocenę uzyskują takie czynniki jak: aktywność wobec inwestorów, dostępność transportowa, infrastruktura gospodarcza, infrastruktura społeczna. Wrocław otrzymał dwa wyróżnienia na uroczystej gali IX Kongresu Regionów. Według magazynu *Forbes*, stolica Dolnego Śląska zajęła 3. miejsce w rankingu *Miasta atrakcyjne dla biznesu* oraz 5. w kategorii 10 najbardziej innowacyjnych miast. Rozwój Wrocławia uwarunkowany jest również współpracą z otoczeniem. Postępuje integracja społeczno-gospodarcza we wrocławskim obszarze funkcjonalnym, a w myśleniu o przestrzeni coraz bardziej do głosu dochodzi podejście szersze niż tylko do granic administracyjnych miasta. Zagadnienia usług społecznych czy komunikacji analizowane są w ujęciu aglomeracyjnym. Takiego myślenia wymagają od jednostek samorządu lokalnego nie tylko instytucje zarządzające wdrażaniem projektów dofinansowanych z UE, które w perspektywie finansowej (2014-2020) preferują wyraźnie przedsięwzięcia zintegrowane terytorialnie, ale przede wszystkim sama natura problemów dotyczących współczesne metropolie.

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet IV - EDUKACJA, INNOWACJE, GOSPODARKA	
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	
<ul style="list-style-type: none"> Generowanie i podnoszenie atrakcyjności przestrzeni publicznych 	
133.	<p>Wzmacnianie potencjału gospodarczo-społecznego miasta, w szczególności poprzez projekty i działania wspierające rozwój przedsiębiorczości</p>
	<p>Podejmowanie działań zmierzających do wykreowania nowej jakości przestrzeni publicznej w centrum staromiejskim, przywrócenie funkcji gospodarczych głównym ulicom miasta w centrum, szukanie porozumienia i kształtowanie współodpowiedzialności za charakter centrum wśród mieszkańców, przedsiębiorców i innych użytkowników centrum miasta</p>
134.	<p>Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w centrum staromiejskim we Wrocławiu poprzez realizację uchwały nr LVI/1465/14 RMW z dnia 10 kwietnia 2014 r. (Park Kulturowy)</p>
	<p>Celem utworzenia Parku Kulturowego jest kompleksowa ochrona przestrzeni publicznej o najwyższych wartościach architektonicznych, historycznych, zabytkowych i kulturowych oraz powstrzymanie degradacji tej przestrzeni, poprzez wprowadzenie przepisów, ograniczających negatywne zjawiska, takie jak reklamy wielkoformatowe, reklamy o niskiej jakości, pozaklejane witryny, nielegalny handel, działalność erotyczna w lokalach gastronomicznych, graffiti na elewacjach nieruchomości. Zadania priorytetowe na najbliższe lata to m.in. usuwanie zabrudzeń/graffiti, usuwanie wyklejanek z witryn lokali użytkowych, likwidacja stojaków reklamowych, banerów czy stoisk handlu nielegalnego</p>
135.	<p>Rewitalizacja społeczno-gospodarcza miasta</p>
	<p>Celem rewitalizacji społeczno-gospodarczej jest kontynuowanie działań zmierzających do utrwalania pozytywnych rezultatów prowadzonej rewitalizacji obszaru poprzez działania włączające i przyciągające przedsiębiorców i mieszkańców, poprawę estetyki witryn i szyldów lokali usługowych, organizację przetargów ofertowych dla rzemieślników i artystów, prowadzenie działań animacyjnych i warsztatowych dla lokalnej społeczności i mieszkańców miasta</p>
136.	<p>Realizacja pilotażowego programu <i>Polski Czempion</i> i klaster branży IT</p>
	<p>Program wspierania polskiego biznesu mający na celu wykreowanie wśród polskich przedsiębiorstw globalnych graczy z centralami swoich koncernów znajdujących się we Wrocławiu. Ekspansja rodzimych firm zwiększy stabilność gospodarki i jej potencjał inwestycyjny. Celem programu jest posiadanie we Wrocławiu kilku central firm o zasięgu globalnym. Wpisuje się w działania w ramach Smart City Wrocław</p>
137.	<p>Wspieranie i animowanie wrocławskiego ekosystemu startupowego</p>
	<p>Wrocław jest jednym z najsilniejszych centrów innowacji i nowoczesnej gospodarki w Polsce oraz miastem w którym powstaje wiele innowacyjnych przedsięwzięć typu "startup". W chwili obecnej Urząd Miejski oraz powiązane z nim instytucje integrują działania, nakierowane na integrację wrocławskiego środowiska startupowego, celem stworzenia aktywnego i innowacyjnego ekosystemu miejskiego. Ponadto wskazane jest stworzenie miejskiego systemu wsparcia dla startupów, obejmującego bardziej możliwości kontaktu z mentorami, partnerami, inwestorami i klientami niż bezpośrednie dotacje finansowe. Wpisuje się w działania w ramach Smart City Wrocław</p>

Priorytet IV - EDUKACJA, INNOWACJE, GOSPODARKA

OBSZAR 4 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PROMOCJA

- E-administracja
- Informacja o działaniach miasta

Doskonalenie i rozwój Zintegrowanego Systemu Zarządzania

138.

Zadania w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania: szkolenia dla audytorów wewnętrznych oraz pracowników Urzędu w celu podnoszenia kompetencji i świadomości w zakresie Systemów, realizacja audytów wewnętrznych, audyty nadzoru Systemu

Realizacja *Programu Edukacja przedsiębiorczości*

139.

Celem jest tworzenie we Wrocławiu większej ilości mikro, małych i średnich firm świadomych i konkurencyjnych w warunkach gospodarki rynkowej oraz promowanie kultury przedsiębiorczości jako pożądanej kompetencji na rynku pracy. W ramach zadania realizowane są projekty kierowane do uczniów na wszystkich etapach edukacji, które stanowią wsparcie systemu edukacji pod kątem wdrożenia innowacyjnych narzędzi podnoszenia kompetencji

Promocja nauki wśród społeczności lokalnej

140.

Promocja nauki wśród społeczności lokalnej poprzez realizację programu *Visiting Professors* oraz programu *Wrocławskie konferencje naukowe*

Działalność Wrocławskiego Uniwersytetu u Otwartego

141.

Cykl otwartych spotkań (poznawanie świata uczelni), warsztatów (poszerzanie praktycznych umiejętności) oraz spektakli popularno-naukowych dla mieszkańców Wrocławia prowadzony w ramach programu *Wrocławskie Centrum Akademickie* przez samorząd miejski oraz liderów wrocławskiego środowiska akademickiego

Wrocław Koduje 2.0

142.

Głównym celem zadania jest nauczanie programowania we wrocławskich szkołach publicznych w formie kursów obejmujących między innymi podstawy języka programowania C++, podstawy Javy oraz inne

OBSZAR 6 - OŚWIATA I WYCHOWANIE; OBSZAR 7 - SZKOLNICTWO WYŻSZE

- Edukacja
- Rozbudowa infrastruktury dydaktycznej
- Współpraca ze środowiskami akademickimi

Priorytet IV - EDUKACJA, INNOWACJE, GOSPODARKA**Innowacyjność wrocławskiej edukacji**

Podniesienie jakości i innowacyjności kształcenia poprzez realizację: interaktywnych pokazów naukowych w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki, projektów wspierających rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów w zakresie przedmiotów ścisłych, w tym projektu *Klucz do przyszłości* oraz Szkoły Gminy Wrocław i Gminy Czernica to kompetencji skarbnica - poprawa jakości nauczania matematyki w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; wspierających naukę języków obcych, rozwój kreatywności i myślenia strategicznego oraz poprzez ofertę atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych, wymian międzynarodowych m.in. w ramach programu Erasmus+, szkół partnerskich oraz Polsko-Niemieckiej Wymiany Młodzieży; zajęć zwiększających atrakcyjność nauczania - nowe technologie w nauczaniu, zajęcia pozalekcyjne z robotyki i programowania.

Realizacja projektów: 1. *Młodzi Obywatele Kultury*, którego celem jest kształtowanie u dzieci i młodzieży aktywnego i krytycznego uczestnictwa w kulturze poprzez organizację i prezentację różnorodnych działań prowadzonych w przestrzeni miasta. Inicjatywa obejmuje wszystkie poziomy edukacyjne, zakłada również doskonalenie nauczycieli. 2. *Młodzi Obywatele Nauki*, którego celem jest stymulowanie ciekawości poznawczej, wspierania myślenia naukowego oraz promowanie postawy badawczej uczniów. Jednym z działań tego programu jest cyklicznie odbywający się *Wrocławski Kongres Naukowy Dzieci i Młodzieży*. W jego ramach przewidziane są wykłady znanych naukowców, pokazy zajęć edukacyjnych oraz warsztaty naukowe, które poprowadzą pracownicy naukowcy uczelni wrocławskich, pracownicy muzeów oraz wrocławskich przedsiębiorstw. 3. *Młodzi Obywatele Świata*, którego celem jest podniesienie kompetencji międzykulturowych uczniów i wychowanków przedszkoli, a także nauczycieli i pedagogów, przeciwdziałanie zachowaniom dyskryminacyjnym, promowanie postawy otwartości i szacunku wobec drugiego człowieka.

143.

Akademia Talentów i Uzdolnień - program obejmujący diagnostykę potencjałów rozwojowych dzieci, prace i projekty badawcze, pomoc rodzicom i nauczycielom we wspieraniu wychowanków, zbudowanie spójnego systemu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i metodycznego oraz szeroko rozumianą współpracę z ośrodkami, instytucjami edukacyjnymi, oświatowymi w kraju i za granicą.

Ośrodki Wspierania i Rozwoju przy Akademii Talentów i Uzdolnień - kompleksowe wsparcie uczniów zdolnych poprzez identyfikację uzdolnień i talentów (badania diagnostyczne i post-diagnostyczne, diagnostyczno-przesiewowe, diagnostyczne indywidualne, profil kariery, określenie warunków optymalnego rozwoju dziecka, warsztaty edukacyjne, współpraca z instytucjami naukowymi, staże; działania dla nauczycieli i rodziców (RODZICE: warsztaty, konsultacje, grupy wsparcia, szkoły dla rodziców uczniów zdolnych; NAUCZYCIELE: tutoring, superwizje, mentorzy, liderzy, grupy eksperckie, warsztaty, konsultacje, grupy wsparcia, wyjazdy studyjne, dobre praktyki).

Realizacja projektu *Szkoła w Mieście, Edukacja Przedsiębiorczości* oraz *Edukacja prawna*.

Wspieranie i rozwijanie kompetencji kluczowych uzdolnionych uczniów wrocławskich szkół w ramach Wrocławskiego programu wspierania uzdolnionych - *Promovere Talenta* - (program wpisuje się w działania w ramach Smart City Wrocław)

Priorytet IV - EDUKACJA, INNOWACJE, GOSPODARKA**Blisko, bezpiecznie, nowocześnie**

144.

1. Szkoła i przedszkole na każdym osiedlu: zwiększenie liczby miejsc w przedszkolnej edukacji publicznej poprzez budowę nowych obiektów oraz rozbudowę istniejących budynków szkolnych i przedszkolnych na potrzeby utworzenia przedszkoli i zespołów szkolno-przedszkolnych; dostosowanie infrastruktury oraz sieci szkół i placówek do założeń reformy systemu oświaty; miejsce dla rowerów przy każdej szkole ponadpodstawowej; dostosowanie bazy oświatowej do potrzeb uczniów niepełnosprawnych; kreatywne przestrzenie w obiektach oświatowych; kontynuacja realizacji projektu Bezpieczna Wrocławska Szkoła. 2. Rozszerzenie systemu wsparcia psychologiczno - pedagogicznego dla dzieci/uczniów; realizacja projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym i w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr 2 - *Młodzi Zawodowcy* oraz *Mogę więcej* - wsparcie procesu edukacji i rozwoju uczniów ze specjalnymi potrzebami we wrocławskich szkołach specjalnych. 3. Miejski Program Profilaktyki Logopedycznej - systemowe wspomaganie rozwoju mowy i języka dzieci w wieku przedszkolnym oraz zapobieganie trudnościom w uczeniu się dzieci klas I-III, w celu osiągnięcia sprawności komunikacyjnej, językowej oraz właściwego dla wieku poziomu rozwoju emocjonalnego

Dialog w edukacji

145.

Realizacja projektów edukacyjnych na wszystkich poziomach edukacyjnych: *Edukacja w Miejscach Pamięci* - przeciwdziałanie postawom nacjonalistycznym i ksenofobicznym, kształtowanie postaw tolerancji i szacunku dla innych nacji, przekonań, kultur i religii; budzenie dumy z własnej historii i dziedzictwa narodowego; wspieranie idei samorządności i promowanie inicjatyw obywatelskich, w szczególności działań Młodzieżowej Rady Miasta Wrocławia; upowszechnianie wśród młodzieży idei wolontariatu, promowanie pozytywnych zachowań, przeciwdziałanie przemocy i agresji; Edukacja regionalna – program *Szkoła Promująca Turystykę*, konkursy w ramach Wielkiej Nagrody Wrocławia. Edukacja wielokulturowa, promowanie otwartości i tolerancji wobec odmienności kulturowych - projekt *Ambasadorzy Dialogu*. Wrocław stolicą czytania - projekt realizowany w ramach akcji Cały Wrocław czyta obejmuje swym zasięgiem placówki na wszystkich poziomach edukacyjnych. Projekt partnerski z Uniwersytetem Wrocławskim w ramach programu *POWER Ścieżki Kopernika*. Współpraca przy realizacji projektu 2+3, kontynuacja programu edukacji społecznej *Miasto Pokoleń*

Priorytet IV - EDUKACJA, INNOWACJE, GOSPODARKA**Edukacja w przyszłość**

146.

Dostosowanie kształcenia i kwalifikacji uczniów szkół zawodowych do wymagań konkurencyjnego rynku pracy w wymiarze krajowym i europejskim poprzez opracowanie i wdrożenie efektywnych systemów kształcenia młodzieży oraz doskonalenia nauczycieli szkół zawodowych, a także analizy potrzeb rynku pracy i ich korelacji z nowym systemem kształcenia, we współpracy z uczelniami wyższymi, przedsiębiorcami i Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławia. Inicjatywy zwiększające kompetencje zawodowe absolwentów, realizacja staży zagranicznych w ramach programu *Erasmus +, Kształcenie i Szkolenie Zawodowe*. Podnoszenie prestiżu i jakości szkolnictwa zawodowego: stworzenie systemu promocji kształcenia w zawodzie, zwiększenie oferty kształcenia zawodowego na poziomie zawodów robotniczych i technicznych - dostosowanie do potrzeb rynku pracy i rozszerzenie udziału szkół zawodowych w strukturze kształcenia ponadpodstawowego; upowszechnienie kształcenia zawodowego w formach pozaszkolnych na kwalifikacyjnych kursach zawodowych; tworzenie klas dedykowanych i patronackich w szkołach zawodowych w oparciu o współpracę z pracodawcami i wyższymi uczelniami także w ramach wałbrzyskiej i legnickiej strefy ekonomicznej; budowanie jakości i prestiżu nowego typu szkół zawodowych - szkół branżowych I stopnia; edukacja trafnego wyboru miejsca pracy, kształtowanie prozawodowych postaw wśród uczniów - systemowe doradztwo zawodowe na każdym etapie edukacyjnym; podniesienie jakości kształcenia zawodowego, ze szczególnym uwzględnieniem szkolenia praktycznego - kształcenie dualne na poziomie wszystkich typów szkoły zawodowej. Modernizacja kształcenia zawodowego wynikająca z ukierunkowania szkół na zawody przyszłości (specjalizacja szkół w obrębie zawodów poprzez innowacje), doposażenie pracowni zawodowych; realizacja w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 projektu *Manufaktura fachowców*. Nowa jakość kształcenia we wrocławskich szkołach zawodowych

Organizacja wrocławskiej edukacji

147.

Budowanie prestiżu nauczyciela poprzez: ustalenie priorytetów doskonalenia nauczycieli ukierunkowanych na wyzwalanie nowatorskich inicjatyw edukacyjnych; system motywacyjny; inteligentne zarządzanie – smart-edukacja (e-rekrutacja, e-dziennik); system wsparcia dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych we Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli

Priorytet IV - EDUKACJA, INNOWACJE, GOSPODARKA**Zdrowo i sportowo**

148. Budowa, przebudowa lub rozbudowa infrastruktury sportowej (bloków sportowych i basenów) w placówkach oświatowych, dostępność atrakcyjnej infrastruktury sportowej szkół dla społeczności lokalnej. Realizacja projektów edukacyjnych mających na celu: podnoszenie sprawności fizycznej uczniów, promowanie wzorców aktywności fizycznej, kształtowanie postaw sprzyjających samorozwojowi i odpowiedzialności; zapewnienie dzieciom i młodzieży zajęć rekreacyjno-wychowawczych w okresie ferii zimowych i wakacji letnich poprzez organizację półkolonii i otwartych sal. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez: kształtowanie prozdrowotnych postaw i w konsekwencji zapobieganie rozwojowi nadwagi i otyłości oraz innym chorobom przewlekłym, różnorodność oferty dyscyplin sportowych, naukę pływania dla klas III, budowę nowoczesnych bloków żywienia, ofertę zdrowych posiłków na każdą porę roku przy włączeniu szkół branży gastronomicznej. Wsparcie szkół i placówek we współpracy z uczelniami wyższymi i Dolnośląskim Centrum Zdrowia Psychicznego w zakresie dbałości o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz zapobiegania sytuacjom trudnym

Program Mozart

149. Wspieranie współpracy uczelni wyższych z sektorem gospodarczym w zakresie rozwoju i aktywizacji rynku pracy - realizacja *Miejskiego Programu Wsparcia Partnerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki* oraz *Sektora Aktywności Gospodarczej Mozart*

Konkurs Wrocławska Magnolia

150. Konkurs skierowany jest do absolwentów wrocławskich uczelni, których prace magisterskie obejmują zagadnienia poprawy szeroko pojętej jakości życia wrocławian. Celem konkursu jest wyłonienie i nagrodzenie najlepszych prac

Akademia Młodych Uczonych i Artystów

151. Akademia Młodych Uczonych i Artystów (pierwsza Akademia tego typu w Polsce) została powołana w 2010 r. Jest miejską przestrzenią dla interdyscyplinarnego spotkania młodych, wybitnych wrocławskich naukowców i artystów. Jest także zespołem opiniodawczo-doradczym w sprawach wspierania rozwoju akademickiego i naukowego Wrocławia. Do zadań Akademii należy m.in. wsparcie procesu decyzyjnego miasta w zakresie polityki współpracy ze środowiskiem akademickim

Wrocławska Nagroda Naukowa

152. Wrocław, podobnie jak inne znane miasta akademickie, przyznaje swoją nagrodę naukową. Trafia ona w ręce naukowca lub artysty, który dzięki swym interdyscyplinarnym aktywnościom wybitnie służy integracji wrocławskiego środowiska akademickiego

Studencki Program Stypendialny

153. Wrocław wspiera młodych i zdolnych w rozwijaniu pasji i talentów. Program przeznaczony jest dla laureatów olimpiad przedmiotowych, studentów wyjeżdżających, aby studiować na zagranicznej uczelni, a także doktorantów wyróżniających się wybitnymi osiągnięciami naukowymi

NR ZAD.	NAZWA I ZAKRES ZADANIA
Priorytet IV - EDUKACJA, INNOWACJE, GOSPODARKA	
Węzeł Wiedzy <i>Academia Europaea</i>	
154.	<p>Promocja Wrocławia poprzez prowadzenie wschodnioeuropejskiego biura <i>Academia Europaea</i> - największego ogólnoeuropejskiego stowarzyszenia zrzeszającego wybitnych przedstawicieli świata nauki. Akademia powstała w 1988 r. z inicjatywy m.in. Royal Society oraz Szwedzkiej Królewskiej Akademii Nauk, która przyznaje Nagrody Nobla. Skupia ponad 4 tys. naukowców, wśród których jest kilkudziesięciu noblistów. <i>Academia Europaea</i> swoją siedzibę ma w Londynie. We Wrocławiu powstało biuro <i>Academia Europaea Knowledge Hub</i> (Węzeł Wiedzy Akademii Europejskiej)</p>
Partnerstwo samorządu i uczelni Wrocławia - budowa współpracy międzynarodowej	
155.	<p>Budowa międzynarodowej sieci współpracy miejsko-akademickiej ze szczególnym uwzględnieniem miast partnerskich Wrocławia, m.in. poprzez realizację programu <i>Akademicki Pociąg Wrocław-Berlin</i> oraz wsparcie organizacji międzynarodowych targów kół naukowych we Wrocławiu</p>
Wrocławska inicjatywa doskonałości naukowej	
156.	<p>Realizacja działań na rzecz wsparcia procesów pozyskiwania przez wrocławskich naukowców najbardziej prestiżowych międzynarodowych grantów naukowych (w tym European Research Council) oraz skutecznej publikacji artykułów w pismach o wysokim prestiżu w świecie nauki (w tym poprzez realizację dedykowanych warsztatów)</p>
Wrocławska Profesura im. Fritza Sterna	
157.	<p>Celem przedsięwzięcia jest zbliżanie do Wrocławia i wiązanie z miastem wybitnych przedstawicieli świata nauki, gdzie kluczowym kryterium wyboru, obok doskonałości naukowej, jest wybitna działalność społeczna kandydata poprzez zaangażowanie nauki w proces tworzenia wzajemnego porozumienia pomiędzy narodami i kulturami, wspieranie walki z uprzedzeniami i nienawiścią oraz budowy świadomego społeczeństwa obywatelskiego</p>
Portal wiedzy - <i>Wrocławskie Centrum Akademickie</i>	
158.	<p>Rozbudowa treści dostępnych w internetowym serwisie programu <i>Wrocławskie Centrum Akademickie</i> (wca.wroc.pl) o materiały popularyzujące wiedzę naukową, w oparciu m.in. o dokumentację projektów realizowanych przez samorząd miejski we współpracy ze środowiskiem akademickim (w tym dokumentację wykładów programu <i>Visiting Professors</i>)</p>

POLITYKA FINANSOWA MIASTA

Działania w zakresie polityki finansowej miasta w roku 2020 r. podporządkowane będą strategicznym celom i uwarunkowaniom polityki budżetowej, której ramy określone zostały w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta na lata 2019-2043. Priorytetem pozostaje również zachowanie odpowiedniej relacji pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi, a różnica pomiędzy nimi określana jako nadwyżka operacyjna to podstawowy parametr z punktu widzenia spełnienia reguł dotyczących limitu obsługi zadłużenia, określonego w ustawie o finansach publicznych.

Przy określaniu kierunków działania na następny rok budżetowy będą brane pod uwagę zmieniające się ramy prawne oraz uwarunkowania ekonomiczne, w których funkcjonuje jednostka samorządu terytorialnego. Powyższe ma szczególne znaczenie w odniesieniu do uzyskiwanych dochodów budżetowych, z których znaczna ich część jak dochody z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT, czy z podatku od czynności cywilnoprawnych, są w dużej mierze niezależne od działań Miasta. Są one relatywnie silnie powiązane ze stanem koniunktury gospodarczej oraz polityką podatkową państwa. O ile prognozy dotyczące gospodarki Polski obecnie są nadal pozytywne, to ryzyko wprowadzenia dalszych zmian systemowych w zapisach ustaw podatkowych, szczególnie w podatku PIT (obniżenie stawki podatku PIT, zwolnienie z podatku PIT osób do 26 roku życia oraz podwyższenie kosztów uzyskania przychodów), może skutkować, przy braku mechanizmów rekompensujących te wpływy, znacznym uszczupleniem dochodów dla budżetu miasta.

Mając na uwadze powyższe ryzyka oraz pojawiające się od niedawna w otoczeniu makroekonomicznym oznaki możliwego wyhamowania dynamiki wzrostu krajowego PKB (wynikające m.in. z pogorszenia koniunktury w krajach strefy euro, niepewności co do skutków brexitu), konieczne będzie kontynuowanie działań mających na celu utrzymanie wysokiego poziomu nadwyżki operacyjnej w budżecie miasta, m.in. poprzez zwiększanie dochodów bieżących również z takich źródeł jak dywidenda ze spółek miejskich. Ponadto, prowadzona będzie aktywna polityka zarządzania budżetem poprzez stałą aktualizację i weryfikację harmonogramu dochodów i wydatków, tak aby możliwe było maksymalne dopasowanie terminów ponoszonych wydatków do wpływu dochodów. Pozwoli to na utrzymanie optymalnego poziomu wolnych środków, które w horyzoncie realizacji budżetu danego roku skutkować będzie mniejszym zaangażowaniem środków zwrotnych i wpłynie na uzyskanie oszczędności w kosztach obsługi zadłużenia.

Ważnym zadaniem w zakresie polityki finansowej będą również działania służące wzmocnieniu strony dochodowej budżetu miasta, polegające w szczególności na wykorzystaniu możliwości jakie dają przepisy, w tym regulacje zawarte w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zakłada się podejmowanie działań nakierowanych na poszukiwanie możliwości zwiększenia aktualnych źródeł dochodów, również z takich źródeł jak wspomniana powyżej dywidenda ze spółek miejskich. Wspierane będą wszelkie inicjatywy służące uzyskaniu w przyszłości dodatkowych wpływów do budżetu, np. poprzez tworzenie sprzyjających warunków do powstawania nowych i rozwijania już istniejących inwestycji w sektorze prywatnym oraz rozwoju przedsiębiorczości. Pozwoli to z jednej strony na utrzymanie pozytywnych trendów wzrostu gospodarczego na rynku

lokalnym, a z drugiej strony tworzyć będzie sprzyjające warunki wspierania lokalnej przedsiębiorczości i zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej Miasta.

Podobnie jak w latach poprzednich prowadzone będą również działania, zwiększające efektywność w ściąganiu należności budżetowych, między innymi działania usprawniające proces egzekucji należności podatkowych. Dodatkowo w celu odzyskania części należności z tytułu zaległości w opłatach za korzystanie z nieruchomości gminnych, w roku 2019 wdrożony zostanie program restrukturyzacji zadłużenia. Celem tego programu jest aktywizacja dłużników w zakresie uregulowania swoich zobowiązań wobec miasta. Szacuje się, że wprowadzenie odczuwalnych zachęt finansowych, poprzez umorzenie części zadłużenia w zamian za regularne bieżące wpływy z tytułu opłat czynszowych (główny warunek umorzenia zaległości), spowoduje zwiększenie zainteresowania tą formą pomocy, co skutkować będzie wzrostem realnych wpływów budżetowych z tytułu wpłat pozostałej, nieumorzonej części zadłużenia. Wdrożenie programu restrukturyzacji zadłużenia będzie miało zatem oprócz odzyskania przez miasto części należności czynszowych, również charakter stymulujący i wzrostowy na te dochody budżetowe w kolejnych latach.

Przy planowaniu wydatków budżetowych na rok 2020 i następne lata, w pierwszej kolejności należy zagwarantować środki na wydatki obligatoryjne, tj. wydatki związane z zaspokojeniem bieżących potrzeb mieszkańców w związku z realizacją zadań miasta jako gminy i powiatu, a także na pokrycie kosztów obsługi długu i wpłatę do budżetu państwa. Priorytetem będzie również zapewnienie prawidłowego funkcjonowania obiektów i urządzeń miejskiej infrastruktury technicznej i społecznej poprzez zabezpieczenie środków na sfinansowanie kosztów eksploatacji posiadanego majątku miasta, jak też na utrzymanie nowych obiektów służących mieszkańcom Wrocławia, a oddanych do użytku w wyniku zakończenia procesu inwestycyjnego. Zakłada się racjonalne i celowe gospodarowanie środkami publicznymi w każdej dziedzinie, w szczególności w tych obszarach, które generują największe koszty. Właściwe będzie przy tym zachowanie zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

W zakresie finansowania wydatków majątkowych, konieczne jest zachowanie równowagi między potrzebami rozwojowymi Wrocławia, a możliwościami budżetowymi miasta z uwagi, iż te są determinowane głównie przez trzy zasadnicze źródła ich finansowania, tj. nadwyżkę operacyjną, przychody o charakterze zwrotnym oraz dochody majątkowe, do których obok środków na inwestycje z budżetu Unii Europejskiej należą dochody ze sprzedaży mienia. Dlatego też w pierwszej kolejności uzasadnione będzie zapewnienie środków na kontynuację zadań rozpoczętych w latach ubiegłych oraz na współfinansowanie projektów realizowanych z wykorzystaniem środków europejskich i innych źródeł bezzwrotnych. Ważne będzie zagwarantowanie finansowania inwestycji poszerzających obszar dostępności transportu zbiorowego i poprawiających system komunikacyjny Wrocławia m.in. przewiduje się kontynuację budowy wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia oraz realizację zadań w ramach projektu - Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - etap III i IV. Priorytetem pozostanie również realizacja inwestycji budowy Alei Wielkiej Wyspy finansowanej ze środków własnych, której oddanie do użytku korzystnie wpłynie na usprawnienie układu komunikacyjnego i drogowego południowej i wschodniej części Wrocławia.

Realizacja tych inwestycji, ale także projektów realizowanych wspólnie z ościennymi samorządami tworzącymi Wrocławski Obszar Funkcjonalny (ZIT WrOF), zwłaszcza w zakresie rozwoju zrównoważonego transport, tj. rozbudowy sieci dróg rowerowych i parkingów „Parkuj i Jedź”, sprzyjać będzie stworzeniu spójnej sieci komunikacyjno-drogowej w aglomeracji wrocławskiej. Ponadto zakłada się kontynuację realizacji wielu projektów współfinansowanych ze środków europejskich, tzw. „miękkich”, związanych z finansowaniem programów w obszarze polityki oświatowej i społecznej oraz rozwoju terenów zielonych. Konieczne będzie zatem zintensyfikowanie działań zmierzających do jak najlepszego wykorzystania funduszy unijnych, tak aby w sposób maksymalny można byłoby wykorzystać wszystkie środki możliwe do uzyskania przez miasto w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020.

Szczególnie ważne będzie zapewnienie finansowania przedsięwzięć oraz projektów związanych z kompleksową rewitalizacją (termomodernizacja budynków) nie tylko staromiejskiej zabudowy miasta, ale również rewitalizacją społeczną, mającą na celu podniesienie jakości i efektywności działań instytucji pomocy społecznej różnych szczebli w zakresie wdrażania aktywnej polityki społecznej. Wsparcie otrzymają projekty z zakresu użyteczności publicznej realizowane w takich obszarach jak: edukacja, kultura, gospodarka mieszkaniowa czy opieka społeczna. Priorytetem pozostanie również zapewnienie środków na realizację zadań zgłaszanych do kolejnej edycji tzw. Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego (WBO), a także zadań w ramach tzw. inicjatywy lokalnej, która jest narzędziem do realizacji wspólnych przedsięwzięć mieszkańców oraz władz miasta na wrocławskich osiedlach.

Planowane jest również większe zaangażowanie spółek komunalnych w realizację zadań i projektów miejskich, poprzez przejmowanie zadań, m.in. budowy nowej pływalni na Brochowie, która będzie realizowana przez spółkę Wrocławski Park Wodny. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, odpowiedzialne za sieć wodociągowo-kanalizacyjną na terenie miasta, będzie w dalszym ciągu uczestniczyć w realizacji wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych z miastem, jak uzbrajanie terenów w sieci, budowę lub przejmowanie od miasta sieci tzw. deszczówki. Ponadto planuje się, że spółka Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne przystąpi do realizacji budowy nowej zajezdni tramwajowej na Nowych Żernikach, po uzyskaniu preferencyjnego finansowania z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Potrzeba dalszego wzmocnienia kontroli nad wydatkowaniem środków publicznych, poprzez ściślejsze powiązanie wzrostu wydatków bieżących z dynamiką dochodów bieżących jest uwarunkowane koniecznością spełnienia reguł fiskalnych dotyczących limitu obsługi zadłużenia określonego w ustawie o finansach publicznych. Jest to szczególnie ważne z uwagi na nowelizację od roku 2019 ustawy o finansach publicznych, która wprowadziła szereg zmian mających istotne znaczenie dla budżetu jednostki samorządu terytorialnego i jej wieloletniej prognozy finansowej. Wśród najważniejszych to: włączenie do wyliczenia indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia nowych zobowiązań, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu, rozszerzenie katalogu tytułów dłużnych o nowe zobowiązania oraz usunięcie ograniczenia dla samorządów w zakresie możliwości wcześniejszej spłaty długu z własnych środków finansowych np. z nadwyżki

budżetowej z lat poprzednich, środków ze zwrotu udzielonych pożyczek czy wolnych środków z tytułu rozliczenia zaciągniętych zobowiązań.

Zastosowanie nowych przepisów zostało rozłożone w czasie na kilka lat, z tym że przepisy o charakterze restrykcyjnym ograniczania długu w samorządach obowiązują znacznie wcześniej, bo już od roku 2019. Dotyczy to przede wszystkim wprowadzenia od roku 2019 do wyliczenia limitu obsługi zadłużenia dodatkowych tytułów dłużnych, zaliczanych do długu. Natomiast korzystne zmiany, np. wydłużające okres na podstawie, którego liczona jest średnia nadwyżka operacyjna z 3 do 7 lat, zostaną zastosowane dopiero w roku 2026.

W tym kontekście działania prowadzone w ramach polityki finansowej miasta w roku 2020 i w latach następnych muszą koncentrować się na zachowaniu odpowiedniej relacji pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi. Jest to konieczne w celu wygospodarowania odpowiedniego poziomu nadwyżki operacyjnej gwarantującej utrzymanie indywidualnego wskaźnika spłaty zobowiązań w bezpiecznych granicach w kolejnych latach. Pozytywny wpływ na obniżenie wskaźnika spłaty zobowiązań o samych odsetek, będą miały również ponowne działania w zakresie restrukturyzacji zadłużenia miasta, co było już praktykowane w latach ubiegłych. Ostatnie zmiany wprowadzone w ustawie o finansach publicznych dopuszczają bowiem spłatę istniejącego zadłużenia nowym długiem o niższych kosztach obsługi, przy czym kwota dokonanej w wyniku restrukturyzacji spłaty nie będzie obciążała kwot branych do wyliczeń indywidualnego wskaźnika zadłużenia.

Nadal priorytetowym celem będzie utrzymanie niskich kosztów obsługi zadłużenia, a także kontrola poziomu zadłużenia, co pozwoli na zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa finansów Miasta w horyzoncie długoterminowym. Dlatego też zakłada się korzystanie, oprócz źródeł własnych, z finansowania z kredytów preferencyjnych z takich źródeł jak Europejski Bank Inwestycyjny oraz WFOŚiGW.